Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1040 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1887 (Ն. Տ.) 6 ՅՈՒԼԻՍ 1887 15 ՇԵՒՎԱԼ 1304

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

در علیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آرەولك
غزتەسی ادارەسنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ԾՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան դահեկան արծաթ	160
» » վեցամսեայ » »	80
» » եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » եւ օտարական թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար եւ օտարական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք	58
» » վեցամսեայ »	26

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՅՈՒՆԻՍ, 1887

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Կրօնական Ժողովը կը փափաքի կրօնական և բարոյական թերթ մը հրատարակել իր տնօրինութեան ներքեւ. Այդպիսի թերթ մը արդարեւ պէտք է. Ժամանակաւ թէ Երուսաղէմայ Վանքէն և թէ Արմաշու Վանքէն կրօնական և բարոյական ամսաթերթեր կը հրատարակուէին. Այս հրատարակութիւնք շուտով մարեցան. Եւ սակայն, ամէն ժամանակէ աւելի պէտք կայ անոնց. Կրօնային անտարբերութիւնն, ամուսնական և ընտանեկան խնդիրները, մեր մանկանց բարոյական դաստիարակութիւնն, Հայ Եկեղեցւոյ պաշտպանութիւնն ընդդէմ օտար յարձակմանց նիւթեր են լուրջ ուսումնասիրութիւն պահանջող, որովք շատ չեն կրնար զբաղիլ քաղաքական օրաթերթք. Հիմակ Հայ Եկեղեցին թէ՛ արտաքին և թէ ներքին թշնամիներ ունի. Արտաքին թշնամիք իրենց հրատարակութիւններն ունին, որք կը տարածուին ու կը կարդացուին մեր ժողովրդեան մէջ. Աւետաբեր, օրինակի համար, միայն Հայոց մէջ կարդացուած թերթ մը, շատ անտեղի բաներ կը գրէ Հայ Եկեղեցւոյն դէմ, և պարզամիտ ժողովուրդը կը գայթակղեցնէ. Աւետաբեր այսպէս ընելով իր հիմնադրաց նպատակը կը գործադրէ միայն. իր կոչման կը հպատակի. Բայց ինչո՞ւ համար մեր ժողովուրդը չունենայ միջոց՝ իր Եկեղեցւոյն նկատմամբ ճշմարտութեան վերահասու լինելու. Քանի որ Աւետաբերի պէս հրատարակութիւնք քիչ շատ կը կարդացուին մեր ժողովրդեան մէջ, ըսել է թէ կրօնական ու բարոյական հրատարակութեանց պէտք մը կայ. Կ'ըսենք թէ կրօնական ժողովուրդ ենք. Եւ սուտ չէ. Արեւելցիք ընդհանրապէս կրօնասէր, կրօնքի կապուած ժողովուրդներ են. Բայց ի՞նչ անհեթեթ վիճակ է որ այսպիսի կրօնական ժողովրդի մը մէջ բոլորովին կը պակսին կրօնական հրատարակութիւնք, որք մեծ թուով կան Հայոցմէ շա՛տ աւելի լուսաւորեալ, շա՛տ աւելի ազատամիտ ազգերու մէջ. Չենք կարծեր որ մէկն համարձակի ըսել թէ Անգլիացիք, Գերմանք, Ամերիկացիք են, Հայոցմէ նուազ լուսաւորեալ ժողովուրդներ կան. Բայց ո՛րչափ բազմաթիւ են Անգլիացւոց, Գերմանաց և Ամերիկացւոց մէջ կրօնական ու բարոյական նիւթոց վրայ խօսող թերթեր, կիսաշաբաթական, շաբաթական, ամսական, եռամսեայ, ևն. Ի՞նչ պատուական հանդէսներ, ի՜նչպիսի կարող գրիչներէ խմբագրեալ, յատկացեալ են այս կարգի նիւթոց. Ցոյնք միթէ խաւարեա՞լ ժողովուրդ մ'են. Եւ սակայն թէ՛ Ցունաստանի և թէ Կ. Պոլսոյ Ցոյնք ունին կրօնական թերթեր. Ալէթիա, որ կը հրատարակուի ընդ տնօրինութեամբ և պատասխանատուութեամբ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին, կրօնական ու բարոյական թերթ մ'է. Ո՛չ. Հայոց ազատամտութիւնը չէ պատճառ որ կրօնական—բարոյական թերթեր չեն ապրած մեր մէջ. Քաղաքական, գիտական ու բանասիրական թերթեր ի՞նչ պատճառաւ չեն ապրած. Երեւոյթը մի և նոյն է. Ընթերցասիրութեան պակասութիւնը մի կողմէ, այն է՝ մեր ժողովրդեան իմացական յետնեալ վիճակը, միանալով պարբերական հրատարակութեանց մեծագոյն մասին յոռի մատակարարութեան կամ թերի խմբագրութեան հետ, պատճառ եղած է այս ոչ-քաջալերական վիճակին. Բայց կարելի է և պէտք է նոր փորձ մ'ընել լաւագոյն պայմաններու մէջ. Ինչո՞ւ համար գրագէտ եկեղեցականներ, Խրիմեան, Խորէն Նար-Պէյ, Մելքիսեդեկ Մուրատեան, Խորէն Աշըգեան, Հմայեակ Դիմաքսեան, Սրուանձտեանց, Օրմանեան, և այլք, որք գրական կարողութեան փայլուն ապացոյցներ տուած են, կենան բոլորովին անգործ, և պարբերական հրատարակութեան մը մէջ միացնելով իրենց մեծ ոյժեր, Ազգին կրօնական ու բարոյական աննախանձելի վիճակին մխում մը տալու հաւաքական ջանք մը չընեն. Ո՛չ միայն կրօնական, այլ և բարոյական, ամուսնական, ընտանեկան, կրթական ո՜րչափ խնդիրներ կան, որոց վրայ յոյժ շահեկան, յոյժ օգտակար պիտի լինէր տեղեկանալ այս հմուտ եկեղեցականներուն կարծեաց. Հիմա բոլորովին զուրկ ենք այսպիսի հրահանգիչ տեսութիւններէ. Կրօնական ժողովուրդ ենք կ'ըսենք, և կրօնականք ձայն չունին Ազգին կրօնական և ընկերական կենաց վերաբերող ամենակարեւոր խնդիրներու մէջ. Կրօնական Ժողովոյ խորհրդակցութեանց և որոշմանց չոր և անհամ ծանուցումներէն որք պաշտօնապէս լրագրաց կը հաղորդուին՝ ի՞նչ գաղափար կարելի է կազմել կրօնականներուն տեսութեանց վրայ. Այս կամ այն եկեղեցւոյ, այս կամ այն քաղաքի մէջ այն ինչ Եպիսկոպոսին արտասանած մէկ գեղեցիկ քարոզն երբեք հրատարակութիւն կը տեսնէ՞, և հանրային կարծեաց սնունդ կրնա՞յ հայթայթել. Աւետաբեր մը կայ, բայց ան ալ շրջաբերութիւն չունի Թուրքիոյ Հայոց մէջ, և սահմանափակ ծրագրով մը կը հրատարակուի.

Յիշեցինք արտաքին յարձակման դէմ Հայ Եկեղեցին պաշտպանելու պէտքը. Բայց միթէ ներքին թշնամիներ չունի՞ Եկեղեցին. Կրօնային անտարբերութիւնը, թերահաւատութիւնն և անհաւատութիւնն ո՞չ ապաքէն Ամերիկացի Միսիոնարեն ու Ճիզուիթներէն աւելի վտանգաւոր թշնամիներ են. Գիտութիւնն ու կրօնային հաւատալիքն հաշտեցնելու և անհաւատութեան, թերահաւատութեան և անտարբերութեան դէմ Եկեղեցին պաշտպանելու համար ի՜նչպիսի գովելի ճիգեր կ'ընեն Եւրոպիոյ և Ամերիկայի ամենէն երեւելի եկեղեցականք. Ինչո՞ւ համար այդ մի և նոյն վտանգաց հանդէպ անհոգ, անգործ, անտարբեր մնան մեր այն եկեղեցականք որք գրիչ, տաղանդ, հմտութիւն ունին. Երբ լուրջ փորձ մ'ըլլին Ազգին խօսելու իր հոգեւոր, բարոյական ու ընկերական մեծամեծ խնդիրներուն վրայ, և Ազգը մտիկ չըրաւ իրենց, չկարդաց իրենց գրածներն. Իրենց խիղճը չի՞ տանջեր զիրենք, երբ անտարբեր կը դիտեն Եկեղեցւոյն ներքին թշնամեաց պատճառած կոտորածները, նոր սերընդեան մէջ մանաւանդ. Ի՞նչ շուտ լքած են կռուոյ ասպարէզն այսպիսի փառաւոր մարտի մը մէջ. Նիւթական խնդիրք պէ՞տք է միթէ կասեցնեն զիրենք. Թո՛ղ կրօնական–բարոյական թերթ մը հրատարակուի, Պատրիարքարանի տնօրինութեան ներքեւ կամ ոչ, բայց պայմանաւ որ վերոյիշեալ եկեղեցականք մերթ ընդ մերթ գրեն անոր մէջ, և տեսնե՛նք թէ այսպիսի թերթ մը չի՞ կարդացուիր, գէթ իր ծախքը չի՞ հաներ. Այնպիսի հրատարակութիւն մը, ամսաթերթի մը ձեւով, տարածեալ Կ. Պոլսոյ մէջ և ամէն առաջնորդական թեմօրէից մէջ, շուտով կրնայ բանալ իրեն վայելուչ տեղն ազգային մամլոյն մէջ. Այս համոզումն ունինք մեք, որ լաւատես չենք ազգային լրագրութեան ու գրականութեան վերաբերեալ խնդրոց մէջ.

Բաց աստի, ընկերային խնդիրք մեր մէջ տարուէ տարի աւելի կարեւորութիւն կը ստանան. Ընկերային խնդրոց վրայ մեր ժողովրդեան ուսուցիչներն ո՞յք են այսօր.—Ֆրանսացի վիպասաններն, և անոնց հետեւող հայ վիպասաններն. Այս վիպասաններու տուած իրական կամ գայթակղական դասերէն գանգատող եկեղեցականք, որոց գանգատք իրաւացի են երբեմն, ինչո՞ւ համար չեն կազմակերպեր հակառակ հոսանք մը. Ժողովուրդն, իր բնական առաջնորդներէն զրկուած, ամէն գաղափար, ամէն սկզբունք կը սկսի փոխ առնուլ անսովոր ուսուցիչներէ. Մեր ժողովրդեան միաց հորիզոնին ընդարձակման համար թերեւս օգտակար է այս. Բայց ինչո՞ւ համար խնդրոյն մէկ կողմը միայն ներկայացուի հայ ժողովրդեան. Օրինակի համար, ընտանեկան բարոյականի վերաբերող խնդրոյ մը մէջ այն ինչ վիպասանին սկզբանցը տեղեկանալէ ետքը, մեր ժողովուրդն ինչո՞ւ համար չգիտնայ նաեւ թէ այդ խնդրոյ վրայ ի՞նչ ունի ըսելու Ազգին այս կամ այն երեւելի Եպիսկոպոսը կամ վարդապետն, որ անշուշտ տարիներով խորհած է այսպիսի խնդրոց վըրայ, որ անշուշտ շատ բան կարդացած է այդ մասին, և որ առաւել է, անշուշտ գիտէ թէ Հայ Եկեղեցին ի՞նչ տեսութեամբ կը նայի այդ մասնաւոր խնդրոյ վրայ. Եւ կամ, կը պատահի որ այս կամ այն անձնաւորութիւն Հայ Եկեղեցւոյ օրինաց հակառակ ընթացք մը մէջ կը գտնուի. Գայթակղական դէպքեր կը լսուին, որք ի խոր կը խոցեն հասարակաց խիղճն, իբրեւ գլխովին հակառակ Ազգին ընկալեալ եկեղեցական և ընկերական սկզբանց. Ինչպէս ըսինք, քաղաքական օրաթերթք այսպիսի խնդրոց վրայ կրօնական թերթի մը չափ հեղինակութեամբ չեն կրնար գրել. Ինչո՞ւ համար չգտնուի յատուկ թերթ մը, որով Ազգին գրագէտ եկեղեցականաց գաղափարներն իմացուին օրուան այս կարգի խնդիրներու վրայ.

Ի մի բան, անշքութիւնն որում ժամանակէ մ'ի վեր դատապարտեալ է մեր մէջ կրօնական-բարոյական գրականութիւնն, և անտարբերութիւնը զոր Ազգիս լաւագոյն եկեղեցականք, գրչի ու լեզուի տէր եկեղեցականք, ցոյց կուտան հոգեւոր, եկեղեցական ու բարոյական խնդրոց նկատմամբ՝ բոլորովին գայթակղելի, բոլորովին դատապարտելի կը թուին մեզ. Այն յուսով թէ Կրօնական Ժողովոյն առաջադրած հրատարակութիւնը պիտի դարմանէ այս անպատեհութիւն և աչքի զարնող պակաս մը պիտի լնու, յաջողութիւն կը մաղթենք ի բոլոր սրտէ.

ՍՏԱ՞Կ ԹԷ ԿՏԱԿ

Ո՞րն է աւելի դիւրին. Մարդէ մը ստա՞կ ուզել թէ . . . կտակ. Մարդ կրնայ դժկամակիլ եթէ իրմէ խնդրուի դրամական անմիջական նպաստ մը ազգային բարենպատակ ձեռնարկի մը համար. Բայց փոխանակ կանխիկ ստակի՝ եթէ խնդրուէր կտակ մը ի նպաստ ազգային նոյն ձեռնարկութեան, հաւանական չէ՞ միթէ որ մարդն այնչափ ընդդիմութիւն չընէր. Ստակ ուզելը սովորութիւն է մեր մէջ, իսկ կտակ ուզելն՝ ո՛չ. Բայց ինչո՞ւ համար ո՛չ. Միթէ երկուքն ալ մի և նոյն նպատակին չե՞ն ծառայեր. Միթէ մեր ազգային այլ և այլ հաստատութեանց ապագայն ապահովել պարտաւորութիւն մը չէ՞. Ամենէն աւելի ընչաքաղց մեծատունն, երբ չուզէ կանխիկ դրամ վճարել, բանաւոր պատճառաւ մը մերժողական պատասխան չի կրնար տալ եթէ իրմէ խնդրուի կտակ մը, իր յարմար դատած քանակութեամբ ու ձեւով. Կտակը նուէր մ'է յետ մահու վճարելի. Ներկային մէջ նուէր մ'ընել յօժարողն յետ մահու վճարելի նուէրէ մը խոյս չի տար. Բայց ներկային մէջ Ազգին պիտոյից սատարել չուզող ամենէն բարասէր ազգայինն անգամ յետ մահու իր յիշատակին օրհնութեան կը փափաքի անշուշտ.—Ահա այս գաղափարաց վրայ հիմնեալ առաջարկ մը մատուցուած է Ազգ. Վարչութեան՝ կտակաց կանոնագիր մը շինելու և ազգային կտակներն ապահովութեան նորանոր պայմանաց ներքեւ առնլու համար, իբրեւ նախապատրաստութիւն [illegible]. Զայս ծանօթութիւն պէտք է կցենք մեր անցեալ շաբթուան յօդուածին, որ ի վերայ կտակային Օրէնսդրութեան. Առաջարկութեան հեղինակը կ'ըսէ թէ կարելի է ամեն ատեն ազգայիններէ խնդրել մէկ մէկ կտակ, զոր ի կենդանութեան իրաւունք ունենան ետ առնուլ, և որ կրնայ որոշ կամ անորոշ քանակութեամբ մը լինել. այսինքն՝ կտակարարը կրնայ որոշ գումար մը սահմանել, կամ տրամադրել թէ յետ մահու իր գոյքէն 100էն սաչափ մը տրուի ազգային այն ինչ հաստատութեան որ ամենէն աւելի առարկայ եղած է իր համակրանաց. Ամեն տեսակ գոյք կրնայ կտակի նիւթ լինել. Ո՛ և է քանակութեամբ գումար կամ գոյք, ո՛րչափ ևս չափաւոր, կրնայ ընդունուիլ. Ինչպէս ի կենդանութեան մարդ ազատ է յոյժ փոքր գումար մը նուիրելու, յետ մահու ևս կրնայ յոյժ փոքր գումար մը նուիրել. Կտակի գաղափարը չենթադրեր անպատճառ երեւելի գումարներ. Առաջարկութեան հեղինակը կը յարէ որ եթէ ազգային կտակներուն տրուի ժողովրդային այսպիսի ընդարձակ հիմ մը, կարելի է ի նպաստ ազգային հաստատութեանց կտակներ ստանալ ամենէն անյուսալի տեղերէ ու անձերէ, և թէ միակ պէտք եղած բանն է բաւական ապահովութիւն տալ կտակարարաց թէ իրենց կամքը ճշդիւ պիտի յարգուի յետ մահու, և թէ եղած կտակն անվրէպ պիտի գործածուի իր սահմանած նպատակին. Այս տեսութեամբ մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'առնու ազգային կտակներու մանրամասն կանոնագիր մը պատրաստելու խորհուրդը, զորմէ կը խօսէինք մեր վերջին յօդուածով.

Կը կրկնենք թէ ազգային կտակներուն նուազումն յոյժ ողբալի երեւոյթ մ'է, և թէ կ'արժէ ամեն ջանք ընել աւելցնելու անոնց թիւն. Եթէ առանց նախորդ սերնդեան կտակաց՝ արդի սերունդը մեծ դժուարութիւն պիտի կրէր մատակարարելու ազգային այլ և այլ հաստատութիւններն, ո՞չ ապաքէն յաջորդ սերունդն աւելի մեծ դժուարութիւն պիտի քաշէ մատակարարելու զանոնք, եթէ արդի սերունդն անցնի անկտակ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՎԱՐԿԸ. Գերմանիա վերստին դրամական պայքար կը բանայ Ռուսիոյ դէմ. Ռուսիոյ հակագերման քաղաքականութիւնը կը զայրացնէ Գերմանները. Պիզմարք Իշխան չի յայտներ իր տհաճութիւն, և մինչեւ իսկ կ'աշխատի Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութիւններ վերահաստատել, Ֆրանսայէ վախնալով. Բայց գերման մամուլն աւելի ճշմարտապէս կ'արտայայտէ գերման ազգին զգացումը. Ահա Քէօլնի Զայթունկ խորհուրդ կուտայ գերման սեղանաւորներուն՝ Ռուսիոյ դէմ «դրամական պաշարում» մը հրատարակել, ինչպէս Մեծն Նաբոլէոն «ցամաքային պաշարում» մը հրատարակեց Անգլիոյ դէմ. Քէօլնի Զայթունկ և այլ գերման լրագիրք կ'ուզեն որ գերման սեղանաւորք վաճառեն իրենց ձեռքը գտնուած ռուսական յոյժ մեծաքանակ արժեթուղթն ու թղթադրամն. Այս հրատարակութեանց առաջին հետեւանքն եղաւ 100էն 4 անկում մը պատճառել ռուսական թղթոց վրայ. Հետաքրքրաշարժ է դիտել թէ Գերմանիոյ մեծ սեղանաւորք որոց ձեռքն է Ռուսիոյ վարկն՝ ի՞նչ ընթացք պիտի բռնեն. Եթէ յանկարծ վաճառեն ռուսական թուղթերն, անկումն անմիջական և զգալի կրնայ լինել, և իրենք ևս կը վնասուին. Բայց եթէ տակաւ առ տակաւ դադրեցնեն իրենց դրամական աջակցութիւն առ Ռուսիա, քիչ քիչ բայց ո՛չ նուազ իրական վնաս մը տուած կը լինին ռուսական վարկին.

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Պերլինէ կը գրեն առ Նոյէ (?) «Լայբցիկի դատաստանը կը ցուցնէ թէ Գերմանք զայրացած են Ալզաս-Լօռէնցւոց կրաւորական դիմադրութենէն, և իրենց բարկութեան գործիք կ'ընեն դատական իշխանութիւնն. Այլ ի՞նչ օգուտ ունի ըսել թէ Պիզմարք Իշխանին անձնական կամքն է գլխաւոր շարժառիթ այս անհաշտ քաղաքականութեան. Ճշմարտութիւնն այն է թէ Հօէնլօէ Իշխանին Ալզաս-Լօռէնի մէջ սկսած քաղաքականութեան Պերլինի կառավարութիւնն հարկադրեալ էր հետեւիլ, մինչեւ իսկ եթէ Պիզմարք Իշխան կամենար վերադառնալ Մարէշալ Մանթէօֆիլի աւանդութեանց. Ուստի Գերմանաց համար Ալզաս-Լօռէն գրաւեալ նահանգէ մը աւելի բան մ'է, նշանակ մ'է, ազգային զօրութեան արտայայտիչ չափն է. Խնդիրն այն է թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան գերմանական քաղաքականութիւնը կրնայ զօրել ձուլելու և փարատելու այնպիսի տարրեր, որք դարերէ հետէ Լատինականութեան (ֆրանսական) ազդեցութիւնը կրած էին. Գերմանք չպիտի հաւատան իրենց գերազանցութեան, մինչև որ Լատինականութիւնը բոլորովին չքառնան Ալզասցւոց մէջէն. Խնդիրն աւելի կը վերաբերի ազգային ինքնասիրութեան քան քաղաքական հաւասարակշռութեան կամ նիւթական ապահովութեան. Ուստի, օգուտ չունի կծու դիտողութիւններ ընել այն տնօրինութեանց վրայ զորս Գերմանք հարկաւոր կրնան դատել Ալզաս-Լօռէնի արագ գերմանացման համար. Շատ կարեւոր յայտարարութիւն մ'է այն զոր գերման լրագիրք կ'ընեն ամեն անգամ, կրկնելով թէ, «Եթէ Ֆրանսա երբեք յաջողի ետ առնուլ գաւառները զորս կորոյս 1871ին, «գերման Կայսրութիւնը պիտի դադրի «գոյութիւն ունենալէ.» Հետեւապէս, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ պատերազմը կենաց և մահու պատերազմ մը պիտի լինի.»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ. Վիէննայէ կը հեռագրուի առ Թայմս. «Աստ կը զրուցուի թէ գերման կառավարութիւնը Բ. Դրան առաջարկեր է վեց միլիոն անգլ. ոսկի, կամ ի հարկին ա-

---

—)(20)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԵՅԵԷ

(ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ)

ՏԱՐՓԱՆՔ ՖԻԼԻՊԻ

—Ո՛հ, չէ, զաւակս, ըսաւ Պ. տը Դալիա, նախ պէտք է դուք ձեզ շնորհակալ լինիք . . . յետոյ կնոջս . . . որովհետեւ ես ապերախտութեամբ չէի մտածած այդ բանին վրայ . . . Ինքն է որ այդ գաղափարը ներշնչեց ինձ . . . ես միմիայն պատմեցի մեր երկուքին պատմութիւնն . . . եւ յաջողեցաւ գնաց . . . Է՛հ, գո՞հ էք . . . Ո՛հ, բայց մեծի՛ր է կարեր . . . տեսէ՛ք, սիրելիս.

Ֆիլիպ յանկարծ մարքիզուհւոյն դառնալով, ձեռքն համբուրեց՝ երախտագիտութեան քանի մը բառեր մրմնջելով.—Փոքրիկն Ժան նոյն միջոցին դարձեալ գնացած էր ստոլին գզրոցին առջեւ, եւ այս անգամ կը բերէր նմա կարմրափայլ ժապաւէնի կտոր մը.

—Օ՛հ, պարոն, ծունր դրեք, ըսաւ մարքիզուհին՝ առաջ բերելով ոտքին տակ գտնուող բարձն.—Ինձի տուր, Ժան.

Առաւ ժապաւէնն, անցուց Ֆիլիպի լանջքէն որ ծունր դրած էր իր առջեւ, եւ երկու ձեռներովը ուժով մը կապելով.

—Ա՛հ, ա՛յսպէս, ըսաւ իր անմեղ ժըպիտով,—ա՛յսպէս, սապե՛տդ իմ.

Միանգամայն, ըստ որում իրենց զգեստքերն խիստ մօտեցած էին, իր աչքերը նորա վրայ կ'արձակէին իրենց մեղմապարտ տափանաց բոցակիծ հայեացքները.

Այս տեսարան սոսկալի կսկիծով հաւաքեց զՖիլիպ. Կանայք, որք շատ առաջ կը մղեն իրենց մտութիւններն որպէս առաքինութիւնները, շատ հեշտեաւ կ'ապրին նենգաւորութեան մէջ, որպէս օձը մացառներուն մէջ, եւ անդ կը շարժին հանդարտ զիջամտութեամբ մը զոր այրն երբեք չկրնար ձեռք բերել. Մարքիզուհւոյն գերազանցութիւնն այդ կեղծեաց արուեստին մէջ, որ իր սեռին տիրապետութեան գործին է, ստէպ զարմանք եւ մինչեւ իսկ սքանչացում առթած էր Ֆիլիպի. այդ վայրկենին, իր զգացածն սքանչացում չէր. Բարեբաղդաբար կրցաւ անակընկալ լուրի մ'եւ պատուոյ մը վրդովումը պատճառ բռնել այն խորին անձկութեան որում անհրաժեշտաբար ենթակայ եղաւ երեկոյթին մինչեւ վերջը.

Տուն վերադառնալուն պէս, անհնարին յուսահատութեան տագնապանաց մէջ ինկաւ. Իրեն շնորհուած պատիւն, որ միշտ փաղաքշական եւ հաճելի է մանաւանդ իր տարիքին համար, իրեն կը հասնէր այնպիսի ձեռքերով որք գրեթէ տաղելի կ'ընծայէին զայն յաչս իր. Ինքզինքն սորնացեալ կ'զգար փարձառութենէ մը, որում անշուշտ արժանի էր, այլ զոր իրեն համար խնդրած էր իր տարփուհւոյն ամուսինն. Իր աչքերը ծածկող սիրոյ յետին քօղերը կ'իյնային եւ թոյլ կուտային նմա տեսնել իր ընթացքին բոլոր ապիրատութիւնն հանդէպ Պ. տը Դալիայի. Ամենէն աւելի ա՛յդ մարդուն հանգիստն եւ պատիւը նուիրական չէի՞ն իրեն համար. Ճակատամարտի մէջ, վտանգի ժամուն, մահուան առջեւ եղբայր եղած էին. Նորա կեանքն ազատած էր, հաւասար ծառայութիւն մը ստացած էր անկից, եւ այժմ կ'անարգա՞ր զինք. Այլ տեղ կար բան մը որ կ'անցնէր նմանօրինակ խաբէութեանց սովորական սահմանը, բան մը որ կը բռնաբարէր անկեղծութեան, ուղղամտութեան, պատուոյ ամենէն ներքին եւ ամենէն սուրբ զգացումները. Կը հասկնա՛ր զայդ վերջապէս. սակայն ի՞նչ ընել, ի՞նչպէս դարմանել եղածն.—Ոչ մէկ միջոց հնարաւոր էր. Գէթ կրնա՞ր դադրեցնել անպատուութիւնն եւ ինքն ևս ազատիլ իր երկդիմութեան տանջանքէն. Չէր կրնար. Պարտաւորութիւններ յանձն առած էր հանդէպ իր մեղսակցին, եւ բաց աստի լաւ կը ճանչէր զտիկին տը Դալիա եւ գիտէր թէ այն կիներէն էր նա որոնց բաժանումն աւելի դժուար ու վտանգաւոր է քան վայելս ձեռք ձգելը.

Չենք ուզեր ո՛չ խանդավառիլ, ո՛չ ալ ի զուր շարժել ընթերցողն այդ տեսակ մեղսաքաւիչ տառապանաց վրայ. Մեծ արժանիք մը չէ զղջալ կատարուած յանցանքի մ'եւ յոգնեցեալ սիրոյ մը վրայ. Սակայն վերջապէս բան մ'է տակաւին զգածուիլ այն անօգուտ ամօթէն որ կը զարթնու յանցանքէն յետոյ, ի բաց չվանել նորա ծանր պարսաւներն, եւ նորա օրէնքներէն դուրս ապրելու չփորձել. Եթէ ասոր չդարմաներ անցեալը, երբեմն կը պահպանէ ապագայն.

Դժբաղդաբար, Ֆիլիպի ապագայն ալ՝ անցեալին նման՝ իր ձեռքը չէր այլ եւս. Ինքն իսկ տէր չէր իր անձին. այնպիսի ձեռքերու մէջ կը գտնուէր, որք, ագահն Աքերոնի նման, շատ քիչ անգամ թող կուտան իրենց որսը.—Քանի մը օր յետոյ, առիթ ունեցաւ ճանչելու թէ իր անկախութիւնն ո՛ր աստիճան անհաստատ էր. Առաւօտ մը իր ընտանեաց բժշկէն նամակ մ'ստացաւ, որ վշտալից լուր մը կը հաղորդէր իրեն. Պ. տը Պուավիլիէ ուղղատապ ունեցած էր, եւ թէեւ վտանգն անցուցած, կը փափաքէր տեսնել զաւակը. Հիւանդն իր ձեռքով երկու տող աւելցուցած էր նամակին տակը.—«Աւելի լաւ էր. սակայն բարեբաստ պիտի լինէր Ֆիլիպը տեսնելով, որ այդ առթիւ իր խնդակցութիւնները պիտի յայտնէր առ Ժանն հօրեղբօրդուստրն, որ ի մօտոյ պիտի ամուսնանար գրագիրի մը հետ.» Ֆիլիպ հասկցաւ թէ այդ տողերուն նպատակն էր ամեն վարանում եւ խղճմտութիւն փարատել ի մասին իր ուղեւորութեան. տխրեցաւ խորհելով որ հայրն իր զաւակը քովը կոչելու համար անհրաժեշտ դատած էր այդ զգուշութիւնը.

Պատրաստուեցաւ միջօրէէն վերջի կառախմբով Նորմանտիա երթալ. Սակայն չուզելով Բարիզէն հեռանալ առանց Պ. եւ տիկին տը Դալիայի հաղորդելու իր յանկարծական մեկնման շարժառիթն, անոնց ապարանքը վազեց՝ կայարան երթալէ առաջ. Մարքիզուհին զարմացած եւ մինչեւ իսկ ապշած թուեցաւ նորա զեկոյցէն. պաղութեան յառաջընթաց նշաննե՞ր կահած էր. մտքէն անցուց թէ այդ ուղեւորութիւնն ազատագրութեան առաջին փո՞րձ մ'էր. Ինչ որ ալ լինի, իր յօնքերուն նուրբ կամարը սուր անկիւն մը կազմեց, ակնապիշ նայեցաւ Ֆիլիպի եւ հետաքրքրութեամբ խնդրեց տեսնել հօրը նամակը. Ֆիլիպ կարմրեցաւ, դունատեցաւ, եւ գնաց բերաւ նամակն. Այդ յապաղման պատճառաւ, իրիկուան կառախմբով կրցաւ ճամբայ ելնել.

Ուղեւորութեան միջոցին, հօրն հիւանդութեան պատճառած մտահոգութիւնն ամբողջովին գրաւեց նորա ուշն եւ սիրտը. Յաջորդ առաւօտուն Պուավիլիէ հասաւ, եւ հայրն ոտքի վրայ գտնելու քաղցրիկ զարմանքն ունեցաւ. Հիւանդութեան հետեւանքն եղած էր միմիայն քիչ մը տկարութիւն եւ դունատութիւն. Պ. տը Պուավիլիէ գորովալից խօսքերով ներողութիւն խնդրեց այսքան դոյզն բանի մը պատճառաւ զաւակը կոչելուն համար.

—Սակայն, ըսաւ, չեմ զղջար այդ բանին վրայ, որովհետեւ բարեդէպ առիթ մ'է այս վերջ տալու համար մեր ընտանեկան դժբաղդութեան. Ժանն հօրեղբօրդուստրդ եւ երիտասարդ Շավլյիլ, գիւղացիական նախկին ընկերոջդ, ամուսնութիւնն որոշուած լմնցած բան մը կ'երեւի. Ա՛լ պատճառ չկայ որ Ժաննէ եւ մեզ ամենէս հեռի մնաք. Սահծ գնացած ժամանակին եւ արդի պարագայից շնորհիւ, կրնաք, փառք Աստուծոյ, այժմէն տեսնել Լա Ռոշ-Էավէլներն առանց քաշուելու, եւ ես ալ կը յուսամ որ աւելի յաճախ եւ աւելի հեշտեաւ տեսնեմ զքեզ, որովհետեւ այդ Բարիզի ուղեւորութիւնք ա՛լ շատ կը յոգնեցնեն զիս.

Զաւակը շնորհաւորեց յետոյ Պատուոյ Լէգէոնի վարձատրութեանն եւ քննութեանց յաջողութեանն համար,—ըստ որում Ֆիլիպ յանկծամ ունկնդիր էր Պետական խորհրդոյ.—Պ. տը Պուավիլիէ պատուիրեց որ չուշացնէ իր այցելութիւնն առ Լա Ռոշ-Էավէլս. այցելութիւնն ո՛րչափ շուտ լինէր, այնչափ լաւ կը լինէր, եւ այնուհետեւ երկուքին ալ սիրտը կը հանդարտէր,—որովհետեւ, պէտք է խոստովանիլ, բաւական ծանրատաղտուկ ձեռնարկ մ'էր այս, թէպէտեւ անհրաժեշտ. Զափաղանց կը ցաւէր որ իր տկարութեան պատճառաւ չէր կրնար ընկերանալ զաւկին եւ ոյժ տալ նմա այդ առաջին պատահման մէջ.

Ֆիլիպ, կազդուրիչ նախաճաշ մ'ընելէ յետոյ, ճամբայ ելաւ դէպի Լա Ռոշ-Էավէլի դղեակն, որ, եթէ կը յիշէք, Պուավիլիէի դղեակէն քիչ հեռի էր եւ նմա կը միանար իր ծառուղիով. Ճամբան, յուզմամբ եւ անձկութեամբ կը մտածէր իր գտնելիք ընդունելութեան վրայ,—միանգամայն սաստիկ հետաքրքրութեամբ կը հարցնէր ինքնին թէ ի՛նչ տեսակ էակ մը պիտի գտնէր յանձին իր Ժանն հօրեղբօրդուստր. Չորս տարի կար որ չէր տեսած զնա, եւ այդ տարիները լցուած էին այնքան բազմաթիւ եւ այնքան ծանր պատահարներով, որ կարծես նորա տեւողութիւնը կրկնապատկած էր. Ուստի, շփոթ ու հեռաւոր անցեալի մը մէջէ կ'ընդնշմարէր այդ հօրեղբօրդուստրն որ ծնելէն ի վեր իր սիրութեան եւ զբօսանաց առարկայ եղած էր.

(Շարունակելի)

ւելի մեծ գումար, բաւական է որ Օսմ. Կառավարութիւնն անուանէ գերմանացի երկու բարձրագոյն հսկող-քննիչներ ելմտական նախարարութեան, Գերմանիոյ հաւանութեամբ. Եթէ վեց միլիոնէ աւելի գումար մը ուզուի, գերման քննիչներ պէտք է տրուին ամեն նախարարութեանց. Քեամիլ փաշա հակառակած է այս առաջարկութեան, որուն հակառակ է նաեւ անգլ. դեսպանը։»

ՌՈՒՍԻԱ Ի ՆԵՐՔ. ԱՍԻԱ. Զարճուլէ մայիս 16/28 թուով կը գրուի Բեդերսպուրկի պաշտօնական թերթին. «Հինգ ամիս անցաւ յորմէ հետէ բացուած է մեր նեղք. Ասիոյ երկաթուղւոյն Զարճուլի կայարանն, և ասոր հասած է Թուրքաստանցի հրացանակրաց Գ. վաշտն։ Այն օրէն ի վեր տեղս նոր կեանք մը առաւ, և բնակչաց վիճակը բոլորովին փոխուեցաւ. Զարճուլէ հինգ մղոն հեռի, գետին մօտ, ռուսական փոքր գաղթականութիւն մը հաստատուեցաւ, մեր բանակետղին կից, և արդէն 24 խանութներ բացուած են նորակազմ շուկային մէջ. կան արդէն ռուսական փուռ մը և ռուսական եկեղեցի մը. Ռուսաց և բնիկներու միջեւ յարաբերութիւնք յոյժ սիրալիր են. Տեղւոյն Պէյը ջերմապէս մեր կողմը բռնեց, եւ մենք ալ առիթ չկորուսինք իրեն օգտակար լինելու. Մայիս 12ին վաշտ մը հետեւակազօրը, մէկ հրետանի և խաղալաց հեծելախումբ մը Զարճուլէ մեկնեցան գրաւելու համար զԲէքրէ։» Այս Բէքրի կարեւոր դիրք մ'է, յոյժ մօտ աֆղանեան սահմանաց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետը կոնքեռ մը նուիրած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Կոնքեռը զրկուած է կրօնական ժողովոյն՝ հանդերձ հայրապետական կոնդակաւ։

Հայրապետական սոյն նուէրն երէկ ի Պատրիարքարան բերաւ Աֆիոն Գարահիսարցի ուխտաւոր քահանայ մը որ Էջմիածնէն կը վերադառնար։

Ցայտնի է թէ հոգելոյս Աշտարակեցի Ներսէս կաթողիկոսը միայն կոնքեռ մը նուիրած էր հոգելոյս Յակոբ Պատրիարքին։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ

Խառն ժողովն իւր նախընթաց աւուր նիստին մէջ քանի մը գաւառներէ հասած հեռագրերէ տեղեկանալով թէ եղանակին երաշտութեան պատճառաւ այդ կողմերն սղութիւն կը տիրէ, որ հետզհետէ սովի կերպարանք ստանալու վրայ է, և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կայս. կառավարութեան հետ այս մասին կատարած բանակցութեան արդիւնքէն գոհունակութեամբ լսելով որ նոր աղէտից դէմ ժողովուրդը պաշտպանելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են և Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հրամանաւ կարեւոր յանձնարարութիւնք եղած են առ որս անկ է, որոշեց գոհունակութեան ուղերձ մը մատուցանել կայս. կառավարութեան և յայտնել թէ ազգն՝ որպէս միշտ, և այդ աղէտից առջեւ Վեհ. Սուլթանի գթութեան ապաւինած է և իւր բովանդակ յոյսը կեդրոնացուցած է Ն. Վեհափառութեան հայրական հոգածութեան վրայ, որով հաւասարապէս կը խնամէ իւր հպատակներն առանց ազգի և կրօնի խտրութեան։

* * *

Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս և Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի՝ ազգային վարժարանաց մէջ գործածելու համար Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ ընտրեալ դասագրոց մասին հարկ եղած քննութիւնք ժողովոյ յանձնարարութեամբ կատարած և քանի մը դասագրոց մասին ինչ ինչ դիտողութիւններ ներկայած լինելով, ժողովն ընդունելի գտաւ զանոնք և որոշեց հրահանգ տալ Կրթական Տեսչութեան որ այդ դասագրոց հեղինակներն հրաւիրելով հարկ եղած բարեփոխումները կատարել տայ։

* * *

Ժողովը՝ Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրի մը վրայ, Եդիկուլէի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյն առաջարկութիւնն ընդունելով արտօնեց կալուած մը կառուցանել յիշեալ եկեղեցւոյ սեպհական մէկ գետնին վրայ։

Ժողովն զբաղեցաւ նաև այլեւայլ գաւառական կարեւոր խնդիրներով։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ, հետեւեալ շրջաբերականն ուղղուած է մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց աւագ քահանայից և ատենակալաց.

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովն նկատելով որ բաւական ժամանակ եղաւ յորմէ հետէ պահանջուած է ցուցակն ապօրէն կենակցութեամբ ապրող անձանց և դեռ ոչ հատ չներկայացաւ, որոշեց այս վերջին անգամ յատուկ շրջաբերականաւ յանձնարարել բոլոր Աւագերիցանց եւ Ատենակալ քահանայից, որ իրենց իրաւասութեան ներքեւ գտնուող քահանայից ազդարարեն առաւելն մի ամսոյ ժամանակամիջոցի մէջ Կրօն. Ժողովոյս ներկայացնել ցուցակն ապրող կնաթող, հոմանի պահող, ապօրէն, գաղտնի ու կրկին ամուսնացող անձանց՝ յականէ անուանէ, տեղեաւ եւ զբաղմամբ. որոշեց միանգամայն ծանուցանել որ եթէ քահանայք զանցառութիւն ընեն և Աւագերիցունք կամ Ատենակալք եւս լռութիւն պահեն եւ Կրօնական Ժողովս այն միջոցներով՝ որոց ձեռնարկած է, տեղեկութեամբ հասու լինի, ոչ միայն ծածուկ պահող քահանայի այլ եւ Աւագերիցու կամ Ատենակալի նկատմամբ անյապաղ կերպիւ ի գործ դնել եկեղեցական օրինաց տրամադրութիւնները։

Արդ, Կրօն. Ժողովոյս սոյն կարեւոր որոշումն հաղորդելով Ձեր սիրելութեան կը կը հրամայեմք՝ Ձեր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող քահանայքն հաւաքելով սոյն հրամանի համեմատ պէտք եղած ազդարարութիւնն ընել և ջանալով փութանակի գործադրութեան՝ ցուցակներն ներկայել Կրօն. Ժողովոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

(ԿՆԻՔ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ)

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄՆ ՄԱՅՐ-ՏԱՃԱՐԻ

Էջմիածնի «Արարատ» ամսագիրը հաղորդում է, որ մայր-տաճարի վերանորոգութեան անհրաժեշտութիւնը զգալով, կաթողիկոսը ապրիլի 19 ից՝ մի կոնդակով պատուիրել է Սինոդին կարգադրել ինչ որ պէտք է այդ մասին։ Սինոդը որոշեց տաճարի վերանորոգութեան գործը յանձնել Վանական Կառավարութեան Անդամներին։ Շինութեան համար հարկաւոր ծախքը պէտք է ստացուի Էջմիածնի գանձարանից։

* * *

Էջմիածնից մեզ գրում են. «Մայր տաճարի վերանորոգութեան գործը Սինոդի կողմից յանձնուած է Վանքական Կառավարութեան անդամներին։ Նախահաշւով ծախք է նշանակուած 40 հազար ռուբլի, բայց հմուտ եւ մասնագէտ անձինք պնդում են, որ մի այդպիսի չնչին գումարով անկարելի է վերանորոգութիւն անել մի այնպիսի շինութեան մէջ, որը կիսով չափ խարխուլ է դարձել եւ կարօտ է հիմնաւոր փոփոխութիւնների։ Էջմիածնի մէջ էլ պատրաստի դրամ չկայ, թէեւ այդ գումարը գանձարանից պէտք է տրվի, ուստի մտադրվել են՝ դրամական օգնութիւն խնդրելու։ Վերանորոգութեան համար հարկաւոր նիւթերը շուտով պէտք է պատրաստուեն։»

(Մշակ)

Ինչպէս կը յիշուի Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ պաշտօն յանձն առած էր Տ. Մինասեան Վահան վարդապետին Կրէտէ երթալով տեղւոյն ազգային կալուածոց խնդիրը կարգադրել։

Կայս. կառավարութեան հրամանագիրն, որ կը վաւերացնէ Տ. Վահան վարդապետի սոյն պաշտօնն, երէկ Ազգ. Պատրիարքարանին յանձնուեցաւ։

Կնալը կղզւոյն՝ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ հետեւեալ նամակն ուղղուած է մեզ.

Ամսոյս 16 ին կղզւոյս երեւելիներէն Մեծ. Ասատուր էֆ. Իւլիւպաշեան իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 78 ամաց և հետեւեալ օրն յուղարկաւորութեան հանդէսը մեծ շքով կատարուեցաւ տեղւոյս եկեղեցին՝ ուր կը խռնէր ազգայնոց և օտարազգեաց բազմութիւն մը՝ յորում կը գտնուէին նաեւ ականաւոր անձինք։

Մասնաւոր շնորհակալեաց և գովեստից արժանի էր արդարեւ. հանգուցեալն և օրինակելի ընտանիքն տեղւոյս պատուարժան յոյն հասարակութեան՝ որոյ արժանապատիւ երիցունք, պաշտօնական մարմինն և դասատուք իրենց ներկայութեամբ և գոյնզգոյն եկեղեցական զգեստներով, խաչերով և մոմերով ինչպէս եկեղեցւոյ մէջ, նոյնպէս նաև Թափորի միջոցին յուղարկաւորութեան հանդէսին մեծ և աչքի զարնելիք փայլ մը տալէ զատ՝ զանգակահարութեամբ և իրենց եկեղեցւոյ առջեւ Ս. Աւետարանի ընթերցմամբ պատուասիրեցին զհանգուցեալն՝ իբրեւ գիւղիս երախտաւոր և պատկառելի մի հայ անձնաւորութիւն։

Հանգուցեալ Ասատուր էֆէնտի բաւական երկար ժամանակ ծառայած է Տէրութեան և Ազգին արդիւնաւոր պաշտօնավարութեամբ։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Մեծ. Եուսուֆ Չէլէպի ու Տիկինն (քոյր Տր. Խորասանճեան էֆէնտիի) Իզմիրէն մայրաքաղաքս եկած են ներկայ գտնուելու իրենց որդւոյն՝ Պետրոս էֆէնտի Եուսուֆի ամուսնութեան ընդ Ազն. Օր. Տիրուհի Ապրօ, դուստր Վսեմ. Ապրօ էֆէնտիի։

ՏԱՐԵՐՔ ՀԱՆՐԱՀԱՇՈՒԻՑ

Յօրինեաց

Հ. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Ազգային վարժարանաց մէջ համբաւեալ ուսուցիչ Զարիֆեան Գիտութեան Հ. Պէրպէրեան էֆէնտիի յօրինած սոյն դասագիրքն կարի յարմար մեր վարժարանաց մէջ հանրահաշուոյ ուսուցման՝ կը պարունակէ ամէն ինչ որ կարեւոր է յիշեալ ուսման, յատուկ բացատրութեամբք և ամէն կանոններու վրայ 600ի չափ խնդիրներով ճոխ։

Գինն է 10 ղրուշ

920 3—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈԲՐԱՆԻՑԷԻ ԲԱՑՈՒՄՆ

(Մասնաւոր հեռագիր Լ. Հէրալտի)

ՏԸՐՆՈՎԱ, 4 յուլիս (Ն. Տ.). — Սոբրանիէյի բացումը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ միջօրէէն կէս ժամ առաջ. Ներկայ երեսփոխանաց թիւն էր 436. բացակայ էին 38 երեսփոխանք. Գաղտնի քուէարկութեամբ նախագահի ընտրութիւն կատարուելով, Պ. Մ. Թօնչեֆ, փաստաբան ի Փիլիպէ, ընտրուեցաւ նախագահ. Այս քուէարկութեան մէջ, ելմտական նախկին նախարար Պ. Իվան Կէչօֆ և Տր. Վաչօֆ ստացան 74 ական քուէ. Պ. Իվան Սլավէյքօֆ, պետ ընդդիմադիր կուսակցութեան և ներկայացուցիչ Զանքօֆեանց, որ մին էր վերջերս Կ. Պոլիս գտնուող Բուլկարացի պատգամաւորաց, 11 քուէ միայն ստացաւ. սակայն պէտք չէ մեծ կարեւորութիւն ընծայել այժմ՝, ըստ որում շատ անձնական խնդիր մ'է ժողովոյ նախագահի ընտրութիւնն. Քանի մ'ուրիշ երեսփոխաններ ալ ստացան մէկ կամ երկու քուէ. Ապա առանց քուէարկութեան միաձայն աղաղակաւ փոխ-նախագահ նշանակուեցաւ Պ. Ջախարիա Ստոյանոֆ, հրապարակագիր. Նախագահն ու փոխ-նախագահը՝ ժողովականաց կեցցէներով իրենց աթոռները բազմելէ յետոյ, դիւանադպիրք կարդացին Պուլկարիոյ ամեն կողմերէն ուղղեալ հեռագրեր որք կը շնորհաւորէին խնամակալներն ու նախարարներն, ինչպէս նաեւ նախագահները, փափագ յայտնելով որ կատարեալ համաձայնութիւն տիրէ Իշխանապետութեան գլուխ գտնուող մարդոց միջեւ, որպէս զի կարենան Պուլկարիոյ արժանի իշխան մը տալ նմա. Ատեանը վերցաւ միջօրէէն յետոյ ժամ 5 ին (Բ. Ե.). Վաղը (երկուշաբթի) առաւօտեան ժամ 5 ին տեղի պիտի ունենայ ժողովոյ երկրորդ նիստն յորում պիտի կարդացուին Պ.Պ. Կրէքօֆի, Ստոյիլօֆի և Ֆալչէֆի յԵւրոպա կատարած պատուիրակութեան տեղեկագիրը։

ԿՐԷՏԷ

Վեհ. Սուլթանն երկուշաբթի օրը կայս. պալատ կոչել տուաւ Կրէտէի քրիստոնեայ պատգամաւորներն. Անդ, Սերէքեա փաշա՝ ի դիմաց Ն. Վեհափառութեան յայտնեց անոնց թէ կայս. կառավարութիւնն այս պահուս զբաղեալ լինելով քաղաքական ամենակարեւոր խնդրովք, չէր կրնար իւր բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացնել Կրէտէի ընդհ. ժողովոյն կողմէ ներկայացեալ խնդրոց վրայ. թէ այս պարագայից մէջ Վեհ. Սուլթանն որոշած է Կրէտէ զրկել Մահմուտ Ճելալէտտին փաշան որ պաշտօն ունի կղզւոյն կացութիւնը քննել և պէտք տեսնուած բարենորոգումներն առաջարկել. և թէ հետեւաբար, պատգամաւորք՝ փոխանակ ընդունելու Կ. Պոլիս մնալու, պարտին Մահմուտ փաշայի ընկերանալ ի Կրէտէ։

Միւս կողմէ, Բաբուճճիզատէ Մուսթաֆա պէյ, Պեպսարզատէ Խոճէմ պէյ և Պէտրիպէյզատէ Իպրահիմ Խոճէմ պէյ, պատգամաւորք Կրէտէի իսլամ ժողովրդեան, չաբաթ օրը Եըլտըզի պալատը կոչուեցան ուր Սերէքեա փաշա՝ ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին՝ ինչ ինչ տեղեկութիւններ հարցուց անոնց. Պատգամաւորաց կայսերական դիւանատան մէջ գտնուած միջոցին, Վեհ. Սուլթանի սենեկապետ Բաղըր պէյ անոնց քով երթալով Ն. Վեհափառութեան բարեւներն հաղորդեց։

Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղի նախագահ Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա, որ Կրէտէի օսմանեան պատուիրակ կարգուած է, երէկ իրիկուն ժամը 11 1/2 ին իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մախսուսէի Տէզ-Պուլ շոգենաւով։

Ն. Վսեմութեան ընկերանան կայս. Թիկնապահ եւ Ծովային Ֆերիք Ահմէտ Բաղըր փաշա, կայս. Թիկնապահ Բիզա պէյ եւ Պետական Խորհրդոյ դիւանատունէն երկու քարտուղարք ինչպէս նաեւ Կրէտէցի պատգամաւորութեան իսլամ եւ քրիստոնեայ անդամք. կայս. կառավարութիւնը վճարեց այս վերջնոց ուղեւորութեան ծախքը։

Մահմուտ Ճելալէտտին փաշա իւր քննութեանց արդիւնքը մանրամասնօրէն պիտի տեղեկագրէ Բ. Դրան։

ՍԸՐ Տ. ՈՒՈԼՖ

Անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Տ. Ուոլֆ չմեկնեցաւ երէկ, որպէս կը կարծուէր, այլ պիտի սպասէ թէ ինչ արդիւնք պիտի ունենայ այն մազպաթան զոր Նախարարաց Խորհուրդն իւր նախընթաց աւուր նիստին մէջ պատրաստելով, Վեհ. Սուլթանին մատուցած է։

ՎՍԵՄ. ՄԻՀՐԱՆ ՊԷՅ ՏԻՒԶ

Օսմանեան Ծերակոյտի անդամ եւ արքունի Փողերանոցի նախկին տնօրէն Վսեմ. Միհրան պէյ Տիւզ, որ կայս. կառավարութենէն երկու ամսուան արձակուրդ ստացած է Եւրոպայի ջերմուկներն երթալու համար, երէկ կայս. պալատ գնաց իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու. Վսեմ. Միհրան պէյ արժանացաւ մեծարանաց Վեհ. Սուլթանին, որ այս առթիւ Իմթիազ պատուանշանի արծաթ շքադրամը նուիրեց Ն. Վսեմութեան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(Պաշտօնական Մաս)

Պաշտօնական հեռագիրք ծանուցած լինելով թէ խոլերայի դէպքեր պատահած են ի Քադան եւ Ռօչէլլօ տի Քալապրէ, առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդն հնգօրեայ քարանթինա հաստատած է օսմանեան այն նաւահանգիստներուն մէջ ուր առողջապահական բժիշկ կը գտնուի։

Այս քարանթինան պիտի գործադրուի այն նաւուց համար որք յուլիս 1 էն (Ն. Տ.) ի վեր մեկնած են Սիկիլիայէն եւ իտալական այն նաւահանգիստներէն որք կը գտնուին Սանդա Մարիա տի Լանքա հրուանդանին եւ Սալէրնօյի միջեւ։

Կ. Պոլիս, 23 յունիս 1887

ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆԻ ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔԸ

Հալաճեան խանի մէջ տեղի ունեցած գողութեան դէպքը, զոր ծանուցինք երկուշաբթի աւուր թուով, հետեւեալ պարագայից մէջ յայտնուած է։

Կիւրակէ օրը, ժամը 7 ին, խանին պահապաններէն մին՝ վերնայարկը ելնելով կը նշմարէ որ սեղանաւոր Պ. Բէքիրէս Քալիատէսի գրասենեկին դուռը կիսաբաց է և ներս մտնելով գրասեղանին դարանները խորտակուած կը գտնէ. Անմիջապէս իմաց կուտայ սենեկապետին որ կը փութայ հեռագրել ի Բրինքիբօ, Պ. Քալիատէսի որպէս զի անյապաղ Ղալաթիա գայ, ինչպէս նաեւ իմաց կուտայ Հալաճեան Բարսեղ էֆ.ին որք կը համնին իրիկուան կողմ. Պ. Քալիատէսի գրադարակէն գողցուած գումարն էր 600 ոսկի զոր առջի օրն իսկ գանձած էր, այդ դրամին քով կան եղեր 71 ոսկւոյ պանքատմար և ոսկի ժամացոյց մը որոց ձեռք չեն դըպցուցեր գողերն, անշուշտ մտածելով որ ատոնց թիւերը կրնան յայտարար նշան մը համարուիլ։

Երկուշաբթի առաւօտ իրողութիւնը կը ծանուցուի ոստիկանութեան որ կը ձերբակալէ խանին սենեկապետը ու պահապաններն որք Վոյվօտայի պահականոցը տարուելով նախնական հարցաքննութեան մը կենթարկուին և անտի Ղալաթիա Սէրայի ոստիկանատունը կը փոխադրուին ուր կը գտնուէին մինչեւ երէկ իրիկուն։

Ըստ տեղեկութեանց Ֆառէ, Պ. Քալիատէսի գրագիրն որուն վրայ կասկածներ կը ծանրանային, ձերբակալուելով խոստովաներ է թէ ինք գործած է այդ գողութիւնն, աջակցութեամբ Թօնիօ, Կէրասիմօս եւ Եանի անուն երեք մեղսակցաց. Այդ չորս անձինք ձերբակալուած են և բանտը կը գտնուին այս պահուս։

Սթամպուլ եւս գրոյց մը կը յիշէ թէ Պ. Քալիատէս յայտարարեր է թէ խանին տիրոջ դէմ դատ պիտի բանայ, վասն զի թէ ինք եւ թէ ուրիշ վարձակալք քանիցս առաջարկեր են մասնաւոր պահապան մը պահել իրենց գրասենեկին մէջ, սակայն Հալաճեան էֆէնտի մերժեր է ըսելով թէ վստահութիւն ունի սենեկապետին վրայ. Նոյնպէս Պ. Քալիատէս ուզեր է գրասենեկին բանալին իրիկուններն հետը տանիլ, բայց առարկուեր է թէ սենեկապետը բանալիներուն պէտք ունի սենեակները մաքրել տալու համար. Այս պայմանաց մէջ, միշտ ըստ Սթամպուլի, Պ. Քալիատէս կուզէ խանին տէրը պատասխանատու ճանչնալ իւր կրած վնասուց. Չենք գիտեր թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան ստոյգ է մեր Բերայի պաշտօնակցին սոյն տեղեկութիւնը։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գրեթէ օր չանցնիր որ Պէշիր Ֆուատ պէյի օրինակն իւր հետեւողները չունենայ Պոլսոյ մէջ. Ահաւասիկ անձնասպանութեան նոր զոհ մ'ալ. Ղալաթիա Սէրայի ոստիկաններէն Սալիհ անուն երիտասարդ մը երկուշաբթի իրիկուն վերջ տուաւ իւր կենաց, ըէվօլվէրի հարուած մը պարպելով կոկորդին. Հետեւեալ կերպով կը պատմուի այս տխուր վախճանին առիթ տուող պարագաներն. Սալիհ վերջին ժամանակներս կեղծ «էնէ» մը շինած էր կրկին ստանալու համար ամսաթոշակ մը որ արդէն վճարուած էր իրեն. Խարդախութիւնն երեւան ելնելով Սալիհ ձերբակալուեցաւ և Կալաթիա-Սէրայի պաշտօնատան մէկ խուցին մէջ փակուեցաւ ընդ հսկողութեամբ. Թէեւ պաշտօնատան մէջ շրջելու ազատութիւն թողուած էր նմա, բայց արգիլեալ էր Կալաթիա-Սէրայէն դուրս ելնել. Երկուշաբթի իրիկուն ստորնայարկի մէկ խուցէն հրազէնի պայթիւն մը լսուեցաւ յանկարծ. անմիջապէս այն կողմը վազեցին և տեսան որ Սալիհ գետին փռուած էր կիսամեռ. ձեռքը բռնած ըէվօլվէրն որով ծանր վէրք մը բացած էր կոկորդին. Հակառակ ամեն խնամոց, անձնասպանը վերջին շունչը տուաւ քանի մը վայրկեանէն. Գրպանին գտնուեցաւ թուղթ մը յորում սա բառերը գրած էր իւր ձեռամբ. «Սիրոյ պատճառաւ կը մեռնիմ. կը փափաքիմ որ մարմինս մօրս յանձնուի»։

Ղալաթիա Սէրայի ոստիկանք գիտէին արդարեւ թէ իրենց ընկերը սիրային յարաբերութիւն մ'ունէր Ակ փողոցը բնակող վաւաշամոլ կնոջ մը հետ, ուստի անմիջապէս բերել տուին զայն և հարցաքննութեան ենթարկեցին. բայց հաստատուելով թէ այդ կին մասնակցութիւն մը չունէր բնաւ այս անձնասպանութեան գործին մէջ, ազատ թողուեցաւ նա։

Շէյխ Զաֆէր էֆէնտիի կինն երէկ մեռաւ. Վեհ. Սուլթանն իմանալով զայս, ցաւակցութիւն յայտնեց Զաֆէր էֆէնտիի եւ հրամայեց որ յուղարկաւորութեան ծախքն իւր մասնաւոր արկղէն հոգացուի. Յուղարկաւորութիւնն երէկ կատարուեցաւ մեծ շքով ի ներկայութեան բարձրաստիճան իւլէմայից եւ կայս. Թիկնապահաց։

—Իտալիոյ դահաժառանգ իշխանին վերջին ուղեւորութեան առթիւ, Ումպէրդօ Թագաւորն Իտալական Թագի պատուանշանի առաջին աստիճանն ընծայեր է Երուսաղեմայ կառավարիչ Րէուֆ փաշային, նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Ն. Վսեմութեան Թարգման Պէշարա Հապիպ էֆէնտիին։

—Մայրաքաղաքիս կեդրոնական հրամանատար Արիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունէր քննել կեդրոնական բանտին մէջ պատահած վերջին դէպքի պատճառներն եւ իրաց ճշմարիտ վիճակն երեւան հանել, իւր պաշտօնն աւարտեց երէկ եւ տեղեկագիրը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

—Խիվաի խանին եղբայր Իսա Բահիմ Գուլի խան, որ ժամանակէ մ'իվեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ Մէքքէ ուղեւորեցաւ Աղէքսանդրիոյ ճամբով։

—Վեհ. Սուլթանն հրամանաւ Եըլտըզի պալատան մեծ պողոտային ձախ կողմը կառուցանելի Շազըլը Թէքքէի հիմնարկութիւնն այս օրերս պիտի կատարուի. Սոյն Թէքքէի շէյխութիւնը պիտի յանձնուի շէյխ Զաֆէր էֆէնտիի։

—Ամերիկեան դեսպան Պ. Ստրաուս, ընկերակցութեամբ դեսպանատան առաջին թարգմանին եւ քարտուղարին, երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Կայս. հրամանաւ, պալատան բժիշկներէն Տր. Թրիանտաֆիլիտէսի ամսաթոշակն 1000 ղրուշէն 2000 ղրուշի բարձրացուած է։

—Երկրաչափական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներէն Մուսթաֆա Նաթիք էֆէնտի Գերմանիա կերթայ միանալու այն թուրք սպայից որք ներկայ պիտի գտնուին այս տարուան մեծ մարզանաց։

—Լոյտի ընկերութեան Կ. Պոլսոյ տնօրէն Պ. Ֆօրնի, որ Եւրոպա գնացած էր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Զինուորական վարժարանաց վերատեսուչ Զէքի փաշա ինչ ինչ բարենորոգմանց ձեռնարկած է զինուորական վարժարանաց համար։

—Ծխախոտի Րէժիի Պէրութի ճիւղին տնօրէն Պ. Շարնօ՝ Կ. Պոլսոյ վարչութեան քննիչ անուանուած է։

—Պ. Գոնինկ անուն անձն, որ Հայտար Փաշայի երկաթուղւոյ գծերուն թրավէրսներն կը հայթայթէ, Արսլան Պէյի անտառներն կերթայ տասն-հինգ գործաւորաց հետ փայտ կտրելու համար. Նոյն պահուն երեսուն ծածկուած և զինեալ վեց աւազակներ վրանին յարձակելով գործաւորները ծառերու կը կապեն և Պ. Գոնինկի ունեցած 45 ոսկին, ժամացոյցն ու ոսկի շղթան, մէկ ըէվօլվէրը և երկու ձին առնելէ և գործաւորներուն ունեցածն ալ յափշտակելէ յետոյ խոյս կուտան։

—Տրապիզոնի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ գաւառին և շրջակայից մէջ բաւական անձրեւներ տեղալով ոգեւորեր են հողագործքն որք ժամանակէ մ'ի վեր տիրող երաշտութեան պատճառաւ վհատելու վրայ էին։

—Բերայի ընդհ. Դատախազ Միխալաքի էֆէնտի նախընթաց օր իւր տան սանդուղէն վար իյնալով պահուն ինկաւ և ձախ թեւը կոտրեցաւ։

— Ոստիկանութիւնն ի Գասըմփաշա դրամանենգներու ընկերութիւն մը ձերբակալած է որոյ պետն է Յակոբ անուն անձ մը. Բաւական կեղծ Մէճիտիէներ և քառորդ Մէճիտիէներ, ինչպէս նաև դրամանենգութեան գործիքներ գրաւուած են։

—Պաֆրայի գաղթականներէն Լազ Մուսթաֆա անուն թուրք մը, որ ի Սարըխար նաւավարութիւն կ'ընէր, երկու ամիս առաջ անդ բնակող ուրիշ գաղթականի մը աղջիկը կ'ուզէ բռնութեամբ կնութեան առնուլ. Աղջկան ծնողքն և այլք զինքը մերժեն. Մուսթաֆա կսկսի այլ և այլ սպառնալիքներ ընել անոնց և այս պատճառաւ կը ձերբակալուի. սակայն հսկողութեամբ ոստիկանութեան պաշտօնատունը տարուած պահուն կը յաջողի խոյս տալ. Մուսթաֆա կրկին անգամ Սարըխար վերադառնալով գիշերանց աղջկան տունը կը մտնէ և նորա հայրն ու մայրը ծանրապէս վիրաւորելով խոյս կուտայ. Մուսթաֆա տեղեկանալով որ այդ աղջիկն ի Նշան Թաշը պիտի ամուսնանայ ուրիշ երիտասարդի մը հետ, սպառնալիքներ կ'ուղղէ թէ՛ աղջկան ծնողաց, թէ՛ երիտասարդին և թէ՛ նոյն Թաղի իմամին, յայտարարելով որ եթէ հարիւր հատ օսմ. ոսկի չը զրկեն ամենքն ալ պիտի սպաննէ. Ոստիկանութիւնն իմանալով զայս անմիջապէս ծպտեալ ոստիկաններ կը զրկէ չարագործը ձերբակալելու համար. Մուսթաֆա նախընթաց գիշեր վերստին Սարըխար կ'երթայ. սակայն տեսնելով որ ոստիկանք կը հալածեն զինքն, այգիի մը խրճիթին մէջ կ'ապաստանի և կ'սկսի կրակ ընել ոստիկանաց վրայ որք հրացան կը պարպեն և հուսկ ուրեմն Մուսթաֆա կ'սպաննուի։

— Ադրիանուպոլսոյ Դատական գործոց տնօրէն Էնվէր պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

—Փարիզի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան նախկին քարտուղար-թարգման Ալպէր Գազիմիրսքի մեռեր է. Հանգուցեալը քաջ արեւելագէտ մ'էր եւ ֆրանսերէնի թարգմանած էր Գուրանը։

— Երէկ մայրաքաղաքս եկան երեսունի չափ իսլամ գաղթականներ որք Պրուսայի գաւառին ներսերը զրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։

Նոյնպէս Էնկիւրիէն և Գոնեայէն հարիւրաւոր անձինք մայրաքաղաքս եկան և յարմար տեղեր զետեղուեցան։

ԱԶԴ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել բազմաթիւ յաճախորդացս թէ՛ ի մայրաքաղաքիս և թէ ի գաւառս, թէ Րումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց 105րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 1ին (Ն. Տ.) Արքունի Փողերանոցին մէջ։

550 թիւեր պիտի շահին.

Մեծ բաժին 600,000 ֆրանք.

50 տոմսի ի միասին մէկ հինգերորդ տոմսերը կը ծախուին 60 ղրշի, 25 տոմսի մէկ հինգերորդին իրաւունք ունեցողն 20 ղրշի, 10ինը՝ 12 ղրշի և 5ինը 6 ղրշի։

Մի և նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ իտալական Կարմիր-Խաչի պարտաթղթոց վիճակահանութիւնը, ընդ հովանաւորութեամբ Իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհւոյն։

616 թիւեր պիտի շահին

Մեծ բաժին 100,000 ֆրանք.

Ամբողջ տոմսին գինն է 20 ղրշ. և քառորդինը 5։

Բուն արժէթուղթերը կը վաճառուին ծանուցեալ գներով։

Այս տոմսերէն ունենալ փափաքող անձինք կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել առ դրամատունս. Գաւառներէն զրկուած յանձնարարութեանց հետ պէտք է փոխարժէքը գտնուի։

Ժ. Տ. ՄԱՆԷԹՕՍ

Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, 18

510 1—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պէրլին, 5 յուլիս

— Վիլհէլմ Կայսրն երէկ Էմս գնաց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	111 1/2
3	»	»	(վճռ. կնին)	111 1/8
3	» Բարիզի	»	(պանքայի)	22 72 1/2
3	»	»	(վճռ. կնին)	22 80

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D.	Սէրի	16 4
Պօրսայէն գոցուելէն վերջը	»	16 3
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	16 3
Բարձրագոյն գին	»	16 3
Նուազագոյն »	»	16 2
Կէս օրին	»	16 2 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱՋԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	38 16
Այս առաւօտ	38 18
Կէս օր	38 18

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)	A Սէրի		24 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B. »		15
» 1865) » 1869) » 1873)	C »	0:	16 3

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ....(Գ. Կ.) Այս առտու բացուեցաւ .... Կէս օրին	գործ չեկայ

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	7
Պանք տը Գօնս	»	»	6
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	3 35
Թրամուէյ	»	»	307 1/2
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.		33 50
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»		—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»		86

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88 18
Անգլիական ոսկի	»	110 37
Բօլ իմբէրիալ	»	90 20
Քրիմից	»	51 20

Ռուպլի Թղթադրամ	» ...	10 4
» արծաթ	» ...	74
Ֆիօրին	» ...	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 16
Վ. կենոց	» ...	102 35
Հինգնոց	» ...	102 35
Մէթալիք	» ...	98 10
Թաաֆիէ	» ...	17 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 5 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	101 9/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 3/8
» » » գոցուեցաւ	14 9/16
» » » Ա.	23
» » » Բ.	14 7/8
» » » Գ.	14 1/2
Օթօման 1871	78
Փոխառութիւն 1877	89 1/2
Պանք Օթօման	9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	96 1/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	74 7/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	98 1/8
Տայրա Սանիէ	71 7/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	95 1/2
Հունգարական պարտամուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 412

Վիէննա, 5 Յուլիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 80
Օսմանեան երկաթուղի	15 80

Բարիզ, 5 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 27 1/2
» » 3 0/0	81 22 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 60
» » » գոցուեցաւ	14 70
» » » Բ.	15
» » » Գ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	32 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	510
Գրէտի Լիոնէ	563 75
» Ֆօնսիէ	1380
Բաժնետամ Լիոնի	1230
Սուէզի ջրանցք	2025
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	101 3/8
Իտալական Ռանթ	99 77 1/2
Սպանիական (արտաքին)	67 7/8
Եգիպտական միացեալ	379 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	366 25
5 0/0 Հելլենական	363 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 22

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ, Յունիս 21

Մի քանի տարիներէ ի վեր է որ աւազակք իրենց չահատակութեանց կեդրոն ըրած են Ադր. Պոլսոյ նահանգն։

Ինչպէս որ ընթերցողք կը յիշեն, երբեմն աւազակախումբ մը նահանգիս արեւելեան կողմը կը գործէր. նորա արարքներն մոռցուած չեն անշուշտ. այս խումբն էր որ Գ. Տուսին և Տիլեան Աղաբէլ էֆէնտին յափշտակեց և մեծաքանակ փրկանք ստանալով ազատ թողուց։

Այժմ ուրիշ մի խումբ աւազակք, որոց պարագլուխն է Տէվէճի մականուանեալ մի Թուրք, նահանգիս հիւսիսային կողմն այսինքն բուն Ադր. Պոլսոյ գաւառակին մէջ իւր չահատակութիւնքն ի գործ կը դնէ։

Ռամազանի մէջ էր, որ լիւլէպուր կաթոլիկ քահանայ մը լեռը տանելու համար յափշտակած էին. սակայն ժամանակ չմնաց իրենց դիտաւորութիւնն իրագործելու. վասն զի քահանային հրաշիւք ազատեցաւ։ Նոյն ատեն որ զինքն յափշտակած կը տանէին, զօրախումբ մը հանդիպեցան որ անտառը գացած էր փայտ կտրելու համար. աւազակք կարծելով թէ զօրականք իրենց ետեւէն եկած են, կալանաւորն ձգելով ի փախուստ կ'աճապարեն։

Տէվէճիի աւազակախումբն դարձեալ մօտ օրերս, քաղաքէս դէպի ի հիւսիս վեց ժամ հեռաւորութիւն ունեցող Թաթարլար գիւղէն մէկն յափշտակած էր և նորա համար իբր փրկանք 150 օսմ. ոսկի կը պահանջէին։ Գիւղացիք վճարելով փրկանքն ազատած են իրենց ընկերն։

Այս աւազակախումբն չարաթ մ'առաջ առեւանգած է նոյնպէս Ադր. Պոլսեցի Ա. վարիա մականունով մի հրեայ երիտասարդ, որ քաղաքէս քիչ մը հեռացած էր։ Ասոր ազատութեան գին որոշուած է 400 օսմ. ոսկի։ Հրեայն անկարող լինելով վճարելու ոչ թէ 400 ոսկի, այլ մի քանի տասնեակ ոսկիներ անգամ, Հրեայ հասարակութիւնն հանգանակութեամբ 150 ոսկւոյ գումար մը ժողոված, առեւանգեալին մօրն յանձնած և զայն կալաւարի մ'ընկերակցութեամբ որոշեալ տեղը ղրկած է, որպէս զի նոյն գումարով իւր զաւկին ազատմանն աշխատի։ Խեղճ կինը թէեւ գացած և երկու օր գիւղերը ժամանակ անցուցած է, բայց դժբաղդաբար չէ կրցած աւազակներու հետ բանակցութեան մտնել և ստիպուած է յուսահատ ետ դառնալ։

Տէվէճիի աւազակախումբին անդամներէն տասն զինեալք յունիսի 19ին ուրբաթ օր կէս օրէ 5 1/2 ժամ յետոյ, քաղաքէս դէպի հիւսիս 2 1/2 ժամու հեռաւորութիւն ունեցող Սուլուճաքլը գիւղի ագարակը կը պաշարեն և ագարակատէրն որ է Ալաճի պաշը Տիմիդրաքի Թէոֆիլիտի էֆէնտին —փեսայ Ալթուն-Ալմազ երեւելի ընտանեաց— յափշտակելով լեռները կը տանին։ Թէոֆիլիտի էֆէնտիին համար ալ 1000 օսմ. ոսկի փրկանք կը պահանջուի։

Ադր. Պոլսոյ գաւառակին համար ասոնք ամենօրեայ բաներ են. դեռ շատեր կան, զորս աւելորդ է յիշատակել։ Թէ ագարակատէրք և թէ անասնատէրք որք ստիպեալ են իրենց ագարակներն ու արօտներն այցելել, չեն կրնար քաղաքէս հեռանալ։ Տեղային իշխանութիւնք անկարող են ժողովրդեան պահանջքն գոհացնել, որ է ապահովութիւն կենաց, ստացուածոց եւ ընչից։ Ժողովուրդն տեղային կառավարութենէն յոյսը կտրած ստիպուած է դիմել առ Նորին Վեհափառութիւն Սուլթան Համիտ կայսրն, հեռագրով հայցելով Նորին Օգոստափառութեան գթութիւնն և ազդու հրամանն վասն հասարակաց ապահովութեան։ Այս հեռագիր ստորագրուած է վաճառականաց կողմէ, որք անձամբ գացած էին զայն հեռագրատուն յանձնելու։ Կ'ըսուի թէ, հեռագրատան պաշտօնեայք չեն յանձն առած այսպիսի հեռագիր մը քաշել և ուզեր են այս մասին կուսակալէն արտօնութիւն խնդրել, սակայն ժողովրդեան պահանջման և ստիպման վրայ հարկադրուեր են հեռագիրը զարնել և ապա նոյն հեռագրոյ մի պատճէնն կուսակալին ներկայացուցեր են։

Վերոյիշեալ չահատակութիւնք, որք աւազակաց կողմէ ի գործ կը դրուին, միշտ ոչ-իսլամ ժողովրդեան դէմ են։ Նահանգիս մէջ իսլամի մը յափշտակութիւն լսուած չէ դեռ։

Գալով գողութեան, սպանութեան և անապահովութեան, այն քաղաքէս պակաս չէ։ Դեռ անցեալ գիշեր, ամարանոցներէ մին գողերու կողմէ պաշարուած և յարձակում կրած է, բնակիչքն կողոպտուած և սաստիկ ծեծի ենթարկուած են։

Անցեալ շաբթու մէջ, ցորեկ ատեն երկու երիտասարդ և կորովի հրեայ եղբարք, հինգ Թուրքայ կողմէ հրազէնով կը վիրաւորուին։ Մին երեք օր յետոյ չարաչար մահուամբ կը մեռնի։ Միւսին վիճակն լաւ է։ Ոճրագործք փախած են։

Դարձեալ, անցեալ կիրակի օր ցորեկ ժամանակ, քաղաքային Իտալիէի վարժարանի աշակերտներէն երկու երիտասարդ ուսանողք, ամենէն բազմամարդ փողոցի մը մէջ երեք Յոյն կանանց վրայ յարձակելով, անոնց պատիւն բռնաբարել աշխատած են. սակայն բարեբաղդաբար նոյն փողոցի վրայ բնակող հաճի Վասիլաքի էֆէնտին (նախկին անդամ վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին) եղելութիւնն իւր տան պատուհանէն տեսած և ուրիշներ ալ վրայ հասած լինելով ուսանողք ստիպուած են իրենց փափաքն զսպել և անհոգ իրենց ճամբան շարունակել հայհոյելով։ Կանանցմէ մին յղի էր։

Վերջապէս քաղաքիս մէջ և շրջակայքը ապահովութիւնն իւր բացակայութեամբը կը փայլի։ Տեղային իշխանութիւնք միմիայն ամենաչնչին բաներն արգիլելու հետամուտ է, այսինքն գինետուն մը գոցել տալ և։ Նոյնպէս հասարակութեան զբօսանաց արգելք լինիլ, այսինքն նուագածութիւնքն եւն արգիլել։

ՆԱՄԱԿ ՄԻՋԱԳԵՏՔԷ

ՊԱՂՏԱՏ, 25 մայիս

Երբեմն կրօնական ժողովոյ անդամ և այժմ Հալէպի առաջնորդական տեղապահ Արժ. Մաղաքիա Ծ. վարդապետ Տէրունեան՝ երբ Առաջնորդ էր ի Պաղտատ, այն ժամանակուան (1876) Ազգ. ժողովն որոշեց կառուցանել եկեղեցւոյ բակին մէջ ազգային վարժարան մը Թարգմանչաց անուամբ, որուն ուսուցչապետ հրաւիրուեցաւ Պոլսէն Միհրան էֆ. Սրվաճեան։ Այս սուրբ յարկի աշակերտք ազգային եռանդով լի, ուսուցչապետի առաջարկութեամբ որոշեցին հաստատել ընկերութիւն մը Ասքանազեան անուամբ 1878 Թուականին և ուսանողաց խնամքով շարունակուեցաւ ճիշդ այնչափ որչափ իրենց վարժարան բաց էր, այսինքն երկու տարի մինչեւ 1879. անուհետեւ Թարգմանչաց վարժարան փակուեցաւ, անիշխանութիւնն յաջորդեց, յորում Պաղտատու ժողովուրդն առանց Ազգ. ժողովի, առանց Առաջնորդի և առանց վարժարանի մնաց։ Այլ Թարգմանչաց վարժարանի նախկին ուսանողքն որ օտար ազգաց վարժարանները կը յաճախէին ակամայ, որոշեցին գէթ ազգային կեդրոն մ'ունենալ և վերակազմեցին Ասքանազեան ընկերութիւնն 1885 Թուականին մայիս 31ին։ Ընկերութիւնս թէեւ շատ փոքր և շատ համեստ կերպով սկսած է ժամանակին քանի մ'անդամներով միայն, բայց քիչ մը ժամանակ անցնելէն ետքը ներկայ Հայկական Կրթարանի բացուելովը ընկերութիւնս նոր ոյժ առաւ և իւր անդամներն այսօր կը հաշուին գրեթէ 70 անձինք. և զի այս ընկերութիւն միակ ազգային մարմինն էր և է Պաղտատու մէջ, ուստի և բոլոր ժողովրդեան սրտերն առ ինքն գրաւեց և աւելի ընդարձակելով իւր գործունէութիւնն, որ առաջ կայացած էր միայն մի կանոնաւոր ընթերցարան ունենալու մէջ, եկեղեցւոյ եկեղեցպանութիւնն ալ յանձն առաւ և իւր կողմանէ կարգեալ եկեղեցպանով մը կը կառավարէ զայն կարի գոհացուցիչ եղանակաւ։ Նաեւ ազգին հաւանութեամբ տիրացաւ բոլոր ազգային կալուածոց մուտքին և ելքին, որք առաջ շատ խառն և անկանոն կերպով կը կառավարուէին և բնական է որ առավ աւելի սիրելի դարձաւ այս ընկերութիւն համայն Հայոց Պաղտատու թէ՛ պանդուխտ և թէ տեղացի ժողովրդեան։ Վերջին Ընդհ. ժողովոյ մէջ ընկերութիւնս որոշեց զանգակատուն մը շինել և զանգակ մը բերել տալ, քանի որ քաղաքիս միւս քրիստոնեայ եկեղեցիք ի վաղուց ունէին իւրեանց վայելուչ զանգակ և զանգակատուն։ Ուստի սկսաւ և լրացուց եկեղեցւոյ գմբեթին վրայ մի վայելուչ և գեղեցիկ զանգակատուն որոյ ճակատը գրուած է «[illegible] Ասքանազեան Ընկերութեան 1887»։ Իսկ զանգակն որ յԵւրոպա պատուիրեալ է և քաղաքիս մեծագոյն զանգակը պիտի լինի, յուսանք քիչ օրէն հասնի։

Ներկայ ամսոյ 17ին ընկերութեան հաստատութեան երկրորդ տարեդարձը լինելով, Գործադիր Ժողովն որոշեց փառաւոր հանդէս կատարել այդ առթիւ. Հրաւիրանաց նամակներ ղրկուեցան ընկերութեան բոլոր անդամոց և նուիրատուաց և անոնց ազնիւ ընտանեաց որ հաճին իրենց ներկայութեամբ պատուել զհանդէսն որ պիտի կատարուէր ի սրահն Հայկական Կրթարանի։

Որոշեալ կիրակի օրը նախ եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ ընկերութեան հանգուցեալ անդամոց հոգւոյն համար, որք են՝ Տօքթ. Փիլիպպոս էֆ. Քէչէճեան և Թաթուլ Սրվաճեան, որդի ընկերութեանս հիմնադրին և Հայկական Կրթարանի այժմեան ուսուցչապետին։ Եկեղեցւոյ աւարտմանէն յետոյ քահանայք և ժողովուրդք, արք և կանայք առաջնորդուեցան ի սրահն Հայկական Կրթարանին որ զարդարուած էր խիստ շքեղ և փառաւոր կերպով, պատկերօք, ծաղկօք, նարնջենեօք ու ծիրանեօք և զանազան կամարներով։ Հանդիսականաց բազմութիւնը կը կազմէին բոլոր Պաղտատու Հայք երկու սեռէ և Նախագահն էր Տէր Մեսրովպ աւագ քահանայ առաջնորդական տեղապահն և Տէր Աւետիս քահանայն. հանդէսն սկսաւ Տէր Հօրն օրհնութեամբ որում յաջորդեցին խիստ յարմար և աւուր պատշաճի ճառեր, երգեր և ոտանաւորներ. ի մէջ այլոց փոքըր մանուկ մը կարդաց Պաղտատու ռամիկ լեզուով ճառ մը, որ խիստ ախորժելի եկաւ ունկնդրաց։ Հանդէսի բոլոր տեւողութեան միջոցին հանդիսականաց ուշադրութիւնը լարուած կը լսէին երգեր ու ճառեր, մանաւանդ մեր ազնուուհի Տիկնայք չէին զգար թէ հարիւրամասն ջերմաչափով 40 աստիճան տաքութեան մէջ նստած են, այլ բոլորովին զբաղեալ էին հանդէսին։ Ուր ուրեմն օշարակ և սուրճ մատուցուեցաւ հանդիսականաց և հանդէսը վերջացաւ Տէր Հօր պահպանիչով։ Յետոյ սկսաւ մեծ վիճակահանութիւնը պատրաստուած ի նպաստ Ասքանազեան ընկերութեան 265 Թիւերէ բաղկացեալ, որոց ամենքն ալ պիտի շահէին առաւել կամ նուազ Թանկագին նիւթեր։ Վիճակահանութիւնն ալ մեծ յաջողութեամբ անցաւ և տոմսակները գրեթէ իրարու ձեռքէ խլեցին հանդիսականք. վիճակահանութիւնն աւարտելու վրայ էր երբ հանդիսականք սկսան ցրուիլ գոհ և ուրախ սրտով, մաղթելով Ասքանազեան ընկերութեան երկար և երջանիկ յաջողութիւն։

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Գ. ՊՕՂՈՍԵԱՆՑ

* *

Ահաւասիկ վերոգրեալ նամակին մէջ յիշատակեալ ատենախօսութիւնն որ գրուած է Պաղտատու Հայոց ռամկերէնով.

Իմ ջան[1] սիրելիքս.

Ձեր կմանում խելքները ինչ ա կտրում, ես իմ ընկերանքը իրարու եռեւեւը մէր էն բլլում գալում էն ես մեզի[2] գլխին, մէ թախըմ գրաբար բաներ էն խօսում, առնում էն, ծախում էն, կտրում էն, թափում էն չեմ նար[3] ինչեր էն անում, սուտ[4] փառք հօրի նման մէ բան էն ասում թողնում էն երթում էն տեղները։ Ախըր[5] մարդ որ մէ բան կը խօսայ պէտք ա խալխի խելքը մտնի, հիմի դուք ձեր հոգին[6], էս ճառերը որ իմ ընկերանքը կարդում էն, մէկ չնորհքով մարդավարի գրված ըլլէր, բայց աշխարհաբառ, շնորհքով լեզու, հէր[7] մարդ հասկնար էլ լաւ չէ՞ր. ամա ի՞նչ անենք, մարդու բնութիւնը էսանց[8] ա. հէր մարդ կուզի գիտուն փիլիսոփա ըլի մեր գլխին ելքը գալով[9] չափի։ Ծառանիդ որ կամ հելէ չեմ հասեր էս խելքի բանձր[10] տէրէջին[11], ընտուր[12] մար տուզ[13] պիտիր խօսամ ձեր հետ մէ քանի խօսք որ հէր մարդու խելքը մտնի եւ իմաստծին հասնի։

Լացով քօթէկով[14] նանս[15] ինձի վարժատուն բերեց խրեց, ասեց ինձի. «Լաւ է քեզ մար[16], կը կարդաս սօռէ մեծ մարդ կը լիս». ես մէ տարի գնացիմ էկամ, չորս տետրակ[17] ճըղճըղեցիմ[18], երեք զուլալըն[19], թուղթն[20] չայլիկ մուրով սեւացըրեցիմ երեք հարիւր հետ ջան[21] խաղացիմ, տեսամ մարդ չեմ ըլլում, էլի էն պղտիկ Ղրխէն[22] էմ. ասի քէս[23] նանս խաբեր է ինձի։ Մէ օրի աշխարքը տաք կրակ, նստած տեղանս քունս գալում էր, ուզում իմ քնիմ, ամմա կառավարիչցի վախենում իմ, մէկ էլ դասս չիմ սորվեր, մտածում իմ խալֆան[24] գայ ինչ ասեմ իրեն. մէկ էլ քունս տարաւ ասիմ հիչ պէտք չի էս դասը. գիրքս ծալեցիմ վեր կալամ, կառավարիչն էլ մէ քիչ խռովինքացեր էր, ասիմ զիրսիտակը[25]. գլուխս դրեցի թեւերիս վրէն, որ քնիմ, մէկ էլ տեսամ վարժապետը պինտ պինտ խօսում ա իրան օթագումը[26], ասիմ տեսնիմ ի՞նչ է խօսում, ու պպչեցիմ ականջ դնել. մէ սաղթ խօսաց, ըղորդը լաւ չեմ իմանում ասածը, ամմա տեսնում իմ լաւ բաներ է ասում, քունս էլ փախաւ, պչըլցի էլ էվէլի թիխաթով մտիկ անել, ասումէր. «Միութիւնը զօրութիւն է, մէ մարդի անիլ չի գիննայածը էկէր շատ մարդիկ մէ տեղ կհանէլին[27] գինան անեն»։ Ես որ էս խօսքերը լսամ պպչեցիմ մտածել. ասեցիմ ըղորդ է ասում, ախէր ես աչքովս տեսեր էմ մեր տան սէրտայի[28] պատի մէջին մրջմնիները[29] բուն էն շիներ, մտին էլ ցորեն կայ, հա՛ կը գան մէկ մէկ հատ կը գողնան ամմա իրենցից մէկը մինակը մէ ցորեն չի գիննար[30] վեր ունի. ընտուր մար ի՞նչ կանին, իրեքը չորսը կը հիմընըլին մէ տեղ վեր կունեն իրեն հետ կը տանին իրենց բունը, վոնց վոր[31] մենք մէ ձմերուկ եօխաա մէն խնձոր վեր կունենք։ Լաւ քանի որ հայվաններն խելքն էլ կըտրում ա որ միաբանութիւնը լաւ բան է, ասել է վարժապետի ասածը թամամ ա, ըղորթը[32] ասում եմ ձեզի թէքի[33] էն օրը սիրտս չէր ուզում Ասքանազեանին մէ փող տամ, մտածում իմ նէ մալի[34], մէ պրուչը մօտիս մնայ էլ լաւ չէ՞. մէկ ալ ասում իմ էս մէ պրուչով ի՞նչ կըլլի, ամմա երբ որ մըրջիմների ցորեն կրելը տեսայ և վարժապետի խօսքը լսայ ասիմ էս պրուչը ես կուտամ, մէ ուրիշն էլ կըտայ, էն մէկէլն էլ կըտայ, էսէնց էսէնց[35] մէկ էլ տեսար մէ մենծ փող կհանըվայ ու էն փողով մենծ մենծ բաներ էյան, ու ըստոնց բիւթիւնը պրուշներից էյաւ։ Հիմի իմ սիրելի ալբէրտանքս, իմ ջան ջիկէրներս, ձեր հոգուն զուրբան երթամ, դուք ալ չէք գար իմ նման անէք, ըղորդի ըղորդ էմ ասում, միութիւնը լաւ բան է, մի ասիր[36]։ Էկէր չէք հաւատում մրջմնիներից հարցըրէք, ախըր մէնք պըտիկ էրխէք, հէր մէկներս չորս հինգ պրուչ էնք տալում Ասքանազեան ընկերութեան, դուք լէ չէ՞ք գալ լաւ մարդ ըլիք մեր նման անէք, հէր մարդ իրեն հալի կէօրէ մէկ մէկ բան տայ Ասքանազեանին ի՞նչ կըլլի, ախէր փիւթիւններդ թութուն կը քաշէք, խանդէ կը խմէք, ընտուր[37] փողի ռուալը Ասքանազեանին տաք տարին հազար բէշլըուղ[38] կանի, էս հազար բէշլըուղը Պալահատ թութունչուն[39] և Հասան[40] ու Մահմուտ[41] խանդէճիքին տալու տեղանց մէգի տաք էլ լաւ չըլլի՞ր։ Մտածեցէք էս ասածիս վրայ, ձեզի մէ տարի վառէ, գալ տարի էլի էս վախտ կը գամ կը խօսամ ձեր հետը ու ճուվապ կուզեմ, ամմա էն վախտ գրաբար պիտի խօսամ ձեր հետը, բըցան[42] մինչ ի մէ տարի հելպէթ տահա լաւ կարդալ կը սորվիմ և ձեր ճէվաբն ալ գրաբար կուզեմ հա՛, չըլլի մոռանաք. հիմա մնաք բարով, ձեր հրամանաց խլինով երթում եմ տեղս։

Խոնարհ ծառայ

ԴԱՒԻԹ ՄԿՐՏԻՉ-ԽՏՐԵԱՆ

---

[1] հոգի։ [2] սեղան։ [3] չեմ գիտեր։ [4] վերջը։ [5] քանի որ։ [6] երդման ձեւ։ [7] ամէն։ [8] այսպէս։ [9] կանգուն։ [10] բարձր։ [11] աստիճան։ [12] անոր համար։ [13] չիտակ. [14] ծեծ։ [15] մայրս։ [16] համար։ [17] քերական։ [18] պատռել։ [19] էնթարի, պարեգօտ։ [20] վարտիք։ [21] վէգ, աշիկ։ [22] երախայ։ [23] ուրեմն։ [24] օգնական դասատու։ [25] սեղիրի կամ կուպրի տակ, այսինքն ցյատակս դժոխոց, կամ փոյթս չէ։ [26] սենեակ։ [27] կուտան, հաւաքուին։ [28] մառան։ [29] մրջիւն։ [30] չի կրնար։ [31] ինչպէս որ։ [32] ուղիղը։ [33] մինչեւ։ [34] ի՞նչ պատճառաւ։ [35] այսպէսով։ [36] արդարեւ։ [37] անոր։ [38] հինգնոց։ [39] երեւելի հայ ծխավաճառ ի Պաղտատ։ [40-41] եր. եւելի սրճարանապետք ուր կը յաճախեն բոլոր հայք։ [42] ասկից։

ՄԱՄԱ-ԽԱԹՈՒՆ

Երզնկայի դաշտէն դուրս ենելով և ցամաք նեղուցի մը մէջէ ընթանալով մինչ դէպի հիւսիսային արեւելք 16 ժամէն կը հասնիք Մամա Խաթուն գայմագամնիստ աւանը, Երիզայէն ոչ իսպառ բարձր դիրքի մը վրայ Եփրատայ եզրն, ի Կարին գնացող բանուկ արահետին վրայ, որ ըստ ինքեան թէպէտեւ աւան մ'է, բայց բարձր հայոց Դերջան գաւառի ընդարձակ և բազմաժողովուրդ երկրին կեդրոնավայրն լինելուն, Տաւրոսի Խօզաթ կուսակալանիստ վայրին նման քաղաքի մը դիրքը գրաւած է և կը յորջորջուի տեղացիներէն քաղաք անուամբ, որ է ընդ քաղաքական իշխանութեամբ Կարնոյ կուսակալութեան։

Ունի իբր 120 տունէ բաղկացեալ բնակիչ, որոց 90 տունն տաճիկ են, 25 տունն պարսիկ և 5 տուն հայ օտարականք, ասոնցմէ զատ կան նաեւ 20-30 անձինք անտուն պանդուխտ հայեր, որք են քղեցի, երզնկացի, արաբկերցի։ Հայք չ'ունին ոչ եկեղեցի և ոչ ալ դպրոց, այլ միայն մի առաջնորդարան, յորում կը նստի փոխան Կարնոյ առաջնորդութեան մի քահանայ և ներկայացուցիչ հայոց տեղական կառավարութեան առջեւ։ Տաճիկք ունին մի աղօթատեղի և մի րիւշտիէ յիշուելու անարժան, 20 աշակերտով և մի ուսուցչով, որ կը հետեւի հին դրութեան և մեթոտին։ Պարսիկք զուրկ են ամեն բանէ, կ'զբաղին լոկ առեւտրով և տեղւոյն գլխաւոր վաճառականք կը համարուին։ Տեղւոյն շուկան որ իբր 60-70 կրպակներէ կը բաղկանայ ունի ճոխ առեւտուր ճանապարհորդաց և շրջակայից ու տեղական բնակչաց հետ և ունի ամեն վաճառք, արմտիք ու բանջարեղէնք, որոց առաջինը կը պատկանի Պարսկաստանի ու Տաճկաստանի, իսկ միւսներն տեղւոյն, որոյ արտադրման կը ծառայեն Լազ պանդխտականք։ Մամա-Խաթուն ունի ուղեւորաց համար պանդոկներ, սրճարաններ և ննջարաններ իւր դիրքին համապատասխանող, որպէս և հեռագրատուն և 2 հոյակապ զինուորանոց, որոցմէ մին կիսաւերակ է։ Նաեւ կառավարական պաշտօնատեղի։ Կանգուն զինուորանոցը չորս սիւներու վերայ կերտուած է, զորս Թրքերն Մամա-Խաթունի ոտքերը կանուանեն, որոց տակ կ'աւանդուի թէ գանձ թաղուած է եղեր շինող տիկինէն, որ երբ փլչի նոյնով կրկին կառուցուի. ուստի չորս սիւներն ալ կը կրեն եղեր առեւոք «[illegible]» Թրքական պարբերութիւնը։ Սորա հետքն անգամ չ'երեւայ, հակառակ այնքան խուզարկութեանս։ Թէ զինուորանոցք, թէ մզկիթը և թէ քաղաքը կը պատմուի թէ փաշայի մը կին շինած է, որուն համար կոչուած է գիւղաքաղաքն Մամա-Խաթուն։ Նորա մարմինը ամփոփուած է յատուկ վրանաձեւի մը մեծութեամբ շինուած դամբարանի մը մէջ, որ ի տեղւոյն. շրջակայքը քարակերտ պարիսպով ուխտատեղի է տաճկաց, ուստի իւր դրան առջեւ զոհերու արեամբ ներկուած է։ Դրան վրայ ճակատագիր մ'ալ ունի, որոյ ինչ ազդաւ լինելն ինձ անհասկանալի եղաւ։ Հայկական նշաններ, երեւոյթներ, անյայտ եղած են իսպառ այս տեղեր. պանդուխտ հայոց քով ալ աւանդութիւն չկայ։ Մամա-Խաթունի ամառուան օդն բաւական կիզիչ է, իսկ ձմեռն երկարատեւ, բարձր հայոց մասն լինելուն, եւ ցուրտ։ Սորա հողն արգասաւոր է եւ չէնքերը քարակերտ, ջուրն յոյժ առատ բայց բորակաւոր եւ ծըծըմբային, որոյ պատճառը մօտակայ անգործածելի հանքերն են։

Տեղէս 5 ժամ հեռու դէպի Արեւելեան կողմ կը գտնուի նախնի Բագաւինչ գիւղը, ուր կանգնուեցաւ Տիգրան Բ. ի ձեռամբ Արտաշէս առաջնոյն Յունաստանէն բերած Հեփեստոսի արձանն ի հնումն, որ ըմանց ի հին պատմչաց Միհրական Մեհեան, Պարսից Միհր չաստուծոյն անունով. Դերջանի համայն գիւղօրէից մէջ օրինաւոր վարժարան մը չըլլալուն կը զրուցուէր թէ տեղացւոց թախանձանաց վրայ Միաց. Ընկերութիւնք վարժարան մը բանալ խոստացած են ի Բագաւինչ, յորում չէնք մ'ալ ի նորոյ կառուցած են. Տա՛յր Աստուած որ իղձերնին պըսակուէր։

Մամախաթունէն ութ ժամ հեռու է Եէնի-Քէօյ կոչուած տաճկական գիւղը դէպի Արեւելք, մի ժամ անդին ալ Տրապիզոնի ի Կարին երկնցած խճուղին կամ պողոտան, ուր կը միանայ Եռիզայի ճանապարհն մերձ ի Բաթօնգիւղ եւ 6-7 ժամէն կը հասցնէ ուղեւորը բարձր հայոց գլխաւոր կուսակալանիստ քաղաքը, Կարին։

Կ. ՏԷՐ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՇԱՀԱԻՈՐ ԱԶԳ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Այս անգամ 105րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ եւրոպական օգոստոս 1ին, այսինքն յուլիս 20ին ըստ յունաց։

550 թիւեր պիտի շահին։ Առաջին պարգեւն է՝ **600,000** և երկրորդը՝ **60,000** ֆրանք։

Ասոնցմէ զատ՝ 48 թիւեր եւս մեծ պարգեւներ՝ իսկ մնացեալ 500 թիւերը 400ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 5՝ կէսինը 3՝ և մէկ չորրորդինը 2 դահեկան։

Բաց ի ասոնցմէ գնողաց համար ամենէն նպաստաւոր պայմաններով եւս բաղդատոմսեր հրապարակ հանած եմք, այնպէս որ այլ եւս սոյն վիճակահանութեան չմասնակցիլը չարժեր. հետեւեալ պայմաններով.

					դահեկան
5	հատ տարբեր	տարբեր	թիւեր		5
10	»	»	»	»	10
20	»	»	»	»	20
50	»	»	»	»	50

որք շահելի գումարին միայն մէկ հինգերորդն ստանալու իրաւունք ունին։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի պուլ ալ կ'ընդունուի։ Թղթատարի ծախքը գնողին կը վերաբերի։

Դիմել ի Ղալաթիա կամուրջին գլուխը թիւ 33, Դուլադարեան Ընկերութեան։ 516

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

Կիւմիւշ Հանէքէօյ մատէնի Հիւմայունընտա մէվճուտ միւրտէսէնկին պէհէր պաթմանը 6 գըյէի ոթիքէտէն իպարէթ օլմագ իւզրէ 1000 պաթման միւրտէսէնկ լիրաի օսմանի 100 ղրշ. հիսապը իլէ պէհէր պաթմանընա 10 ղրշ. մահալլինտէ թալիպ զուհուր իթմիշ իսէ, իշպու ֆիյաթտէն զիյատէյէ թալիպ օլանլարըն սէնէի հալիյէ հազիրանը ղայէսինէ գատար Տէրսաատէթտէ Օրման վէ Մէատին իտարէսի ումումիյէսի մուհասէպէսինէ վէ մահալլինտէ մատէնը մէզքիւր միւտիւրլիւկինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 հազիրան 303 809

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրայը Հիւմայուն էրզագ ամպարը իչիւն ալընաճագ օլան ատի սպարմաչէթ մօմլըրըն միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն պազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 հազիրան 303

961 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէ իչիւն ալընաճագ լահմ վէ սագաթըն գարարը գաթիսի հազիրանը րումինին երիմի եէտինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ թօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

23 հազիրան 303

962 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէշլինճի օրտուլի հիւմայուն մէրքէզի օլան Շամը չէրիֆ վէ միւլհագաթը իչիւն պին իւչ եիւզ սէնէսի աղօսթոսընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայէասը գօնթրաթօյա բաղլը օլունաճագ օլան Թրիէսթէ չէքէրինին պէհէր գըյէսի ալթըքի իքի եիւզ էլլի եանի պէհէր գըյէսի ճէտիտի եիւզ տօգսան պէշ փարայա մահալլի թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն իշպու հազիրանը րումինին նիհայէթինէ գատար լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 հազիրան 1887 942

Նօ. 40 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր ամպարը իչուն միւպայէա օլունաճագ օլան պիր միլիոն գըյէլի ճէտիտ քիյաշըն իթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին իշպու հազիրանը րումինին նիհայէթինէ գատար հէր կիւն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 հազիրան 1887 943

Նօ. 41 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իւչ սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլունաճագ եաղլանտըրըլմագ իւզրէ էվրագը մաթպուա պէնտիյէ իւճրէթի մա էչեա պահա, պէհէր տէնկ իչիւն օն եէտի ղուրուշ.

Բամուգտան մամուլ չատըր գօլանը պէշ պին ատէտ, պէհէր քիլօսը օն ղուրուշ օթուզ սէքիզ բարա.

Ագճէ չէհիր գօլլուղու ատէտ պին իքի եիւզ, պէհէրի իւչ ղուրուշ.

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սարրաճխանէ ամպարլարը իլէ սէվգիյաթ գօմիսիօնը իչիւն միւպայեա օլունաճագ պալատէ մուրագգամ իւչ գալէմ էչեա ֆիյաթը մէվզուալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը րումինին եիրմի տօգուզունճը բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն, իթայա թալիպ վէ օթուզընճը սալը կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէմինաթը բաղիպ պուլունմալարը մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 հազիրան 1887 944

Նօ. 42 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ յ31 Մայիս 1887

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղուրուշ	
Բաժինք չգանձուած	550,000,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	173,167,523	30
» ի մասնաճիւղս	37,433,085	19
Գանձելի փոխանակագիրք	685,451,395	17
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պարտականք»	167,56[illegible],133	17
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պարտականք»	167,981,921	4
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	86,207,271	15
Անշարժ և շարժական գոյք	8,961,189	16
Զանազանք	7,882,386	31
	1,884,649,906	29

ՊԱՐՏՔ

	Ղուրուշ	
Դրամագլուխ	1,400,000,000	
Պանքատոմս ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	44,470,000	
Վճարելի փոխանակագիրք	88,733,438	31
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»		
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	483,313,284	34
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	87,805,935	11
Պահեստք զանազանք	35,073,059	
Վճարելի շահաբաժինք	630,606	
Զանազանք	44,623,582	33
	1,884,649,906	29

Վաւերացեալ ճշգութիւնն ըստ տումարաց

Օգն. Տնօրէն

Ժ. ՖՕՆ ՀԱՕ

Թ. 631

Տնօրէն

Է. ՏԸՎԼՕ

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ էնտ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

531

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրայը Հիւմայունը ճէնապը Միւլիւքեանէ էրզագ անպարը իչիւն ալընաճագ Թուրնիյէ սըարմաչէթ մօմընըն հազիրանը բումիսինին եիրմի պէշինճի բէնշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթպա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

22 Հազիրան 303
830 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Զամ աղաճընտան մաամուլ պօյալը վէ Թալալը Թիմուրը զապըթան չատըր տիրէկի, պէհէրի օն պիր ղուրուշ։

Զամ աղաճընտան մաամուլ մա Թալա բիյատէ չատըր տիրէկի, պէհէրի ալթը պուչուգ ղուրուշ։

Զամ աղաճընտան մաամուլ մա Թալա սիւվարի չատըր տիրէկի, պէհէրի եէտի ղուրուշ։

Զամ աղաճընտան մաամուլ մա Թալա վէ Թիմուրը մաԹալա չատըրը տիրէկի, պէհէրի տօգուզ պուչուգ ղուրուշ։

Զըրալը չամ Թախթասընտան մաամուլ նէֆէրաթ չատըր Թալասը, պէհէրի պիր ղուրուշ ալթը բարա։

Կիրեչէն աղաճընտան տէյնէք, պէհէրի պիր ղուրուշ օն ալթը բարա։

Զըրալը չամ Թախթասընտան մաամուլ զապըթան չատըրը տիրէկի Թալասը, պէհէրի տէօրթ ղուրուշ։

Գըզըլճըգ աղաճընտան քեալիր տէյնէք, պէհէրի պիր ղուրուշ եիրմի պէշ բարա։

Գըզըլճըգ աղաճընտան սաղիր տէյնէք, պէհէրի պիր ղուրուշ պէշ բարա։

Ըխլամուր աղաճընտան նէֆէրաթ չատըրը տիւլմէսի, պէհէրի իքի բարա։

Գըզըլճըգ աղաճընտան մաամուլ սիւյաճ պօյալը վէ ճիլալը նէֆէրաթ չաքէթի տիւլմէսի, պէհէրի եիւզ ամէտի տէօրթ պուչուգ ղուրուշ։

Ըխլամուր աղաճընտան մաամուլ գըզըլ Թախտասը, պէհէրի օթուզ պէշ բարա։

Զիմշիրտէն մաշլըգ մաԹարա Թապասը, պէհէրի օն իքի բարա։

Գըզըլճըգտան խուրճ չէլիկի, պէհէրի օթուզ բարա։

Սիյահ ֆունտա իփի չէլիկի, պէհէրի սէքիզ բարա։

Ըրանճէլ բալասքա Թախթասը, պէհէրի պիր ղուրուշ օն բարա։

Բուսխապեարի ֆունտա իփլին տէլիքլի սապը, պէհէրի օն պէշ բարա։

Սանթիմէթրօլը գարասօլ բալասքա Թախթասը, պէհէրի պիր ղուրուշ օթուզ բարա։

Օլուգլը նիշանկեահ չըլաֆը Թախթասը, պէհէրի օթուզ պէշ բարա։

Մէյհար Թօրճուխա մախսուս գարասօլ բալասքա Թախթասը, պէհէրի օն պիր պուչուգ ղուրուշ։

ՄաԹարա տիպ Թախթասը, պէհէրի տէօրթ բարա։

Օգ պաշը չէլիկի, պէհէրի եիրմի պէշ բարա։

Սիւվարի բալասքա սանտըղը, պէհէրի պիր ղուրուշ։

Ըխլամուր աղաճընտան բիյատէ նէֆէրաթ բալասքասը Թախթասը, պէհէրի իւչ ղուրուշ եիրմի պէշ բարա։

Նիզամիյէ էյալէտ վէ սարըաճխանէ անպարլարը իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզում մըգտարլարը ալընմագ իւզըրէ մինագասայա գօնուլան պալատա մուհարրէր եիրմի տէօրթ գալէմ էշեա թալիպլերի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը բումիսինին եիրմի պէշինճի կիւնիւ գատար պէհէր կիւն մինագասասը պիլ իճրա եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթպա թալիպ վէ եիրմի եէտինճի կիւնի եիւզտէ պէշ Թէմինաթ վէ պէտէլի ալընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

21 Հազիրան 1887 879
Նօ. 37 2—3

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"
Ի ՊԷՌԼԻՆ

Ծովային պայմաններով կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, դրամածրարք և այլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

791

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամեն հիւանդութիւնները, Խոյլ, ամեն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ և լն և լն։

ՌՈԲ ՊՈՒԱՅՎՕ–ԼԱՖԷՔԹԷՕՐ
ԻՕՏԻՒՐ ՏԸ ՊՕՏԱՍԻՕՆՕՎ

Կը բուժէ հին և նոր գաղղիական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ռեւմը և լն և լն
Ի Բարիզ, Ժ. ՖԷՐՐԷ, 102, Րիշլիէօ փողոց, յաջորդ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՐԻ և ամեն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelieu, Paris 722

ԱՊԱՀ. ՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ
Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարաքէօյ փողոց, Թիւ 9

ԼԱ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ
ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ՄԱԳԱԶԻՆՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ
ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

566

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչիւն չէբայիթը մուգարրէրէսի իլէ միւպայեա օլունաճագ օլան ալթը եիւզ պին գըյէյի ճէտիտ սիպիր աազըմըն պէհէր գըյէյի ճէտիտի սէքիզ պուչուգ ղուրուշա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թէմուզը բումիսինին պիրինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իբէնճի փէնչշէնպիհ կիւնիւ տախի Թէքարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթպա Թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Հազիրան 1887 941
Նօ. 39 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան իքի միլիօն տէօրթ եիւզ պին գըյէյի ճէտիտ եումուշագ Թուն արփանըն իչպու հազիրանը բումիսինին եիրմի եէտինճի ճումաա իրթէսի կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ եիրմի տօգուզունճու փազար իրթէսի կիւնի տախի Թէքարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթպա Թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Հազիրան 1887 880
Նօ. 38 2—3

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), *Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազօրաւոր դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց։*

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Յ. Մոլինարի, 2, Պոլօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌՆԱՎԻԱ *եւ* ԲՈՒՏԻՔԻՐԻ, *Աստօ խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա։*
Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

621

ԿՈՒԷՆ ՏԸ ԼԷՆ ԹԱՌԷՆ

GRAINE DE LIN TARIN
MARQUE DE FABRIQUE
PARIS
GRAINE DE LIN TARIN
Pharmacien de 1re Classe ex-interne des Hôpitaux
Place des Petits-Pères, 9, PARIS.
PRÉPARATION toute spéciale & NOUVELLE
pour combattre avec succès
CONSTIPATIONS, COLIQUES, DIARRHÉES,
MALADIES DU FOIE,
de la VESSIE & des VOIES URINAIRES,
HÉMORRHAGIES NASALES,
INFLAMMATIONS DES POUMONS, DES INTESTINS,
HÉMORRHOÏDES, CLOUS, FURONCLES.
DÉPÔT DANS TOUTES LES PHARMACIES & HERBORISTERIES
de France et de l'Étranger.
PRIX DE LA BOITE: 1f 30

Արդիւնաւէտ կը բուժէ կապուղութիւն, թանչք, փորհարք և միզական գործարանաց հիւանդութիւններ

MARQUE DE FABRIQUE

Պահանջել գործարանիս նշանն և կնիքը վրայ սեւով տպագրեալ կնիքը։
Մէկ տուփին գինն է 1·30 Ֆր.

Կը գտնուի ամեն դեղարանաց մէջ 606

ԱՔԼՕՐԱԽԵՂԴ
(Խուշ-ղուշան)
ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՊՈՒՏ ՀԱԶ
24 *ժամուան մէջ կը բուժին*
ՕՐԼՕՒՖԻՔ ՄԱՆՐԱՌՈՎ
Բժշկական յաջողութիւն
ԱՄԵՆԱԶԳՈՒ ԴԱՐՄԱՆ

Այս դեղ վարժարանում է չատ երկիրներու մէջ եւ Բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեանց հաւանութեան արժանացած։

Ծախելոց համար ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցը, Ղալաթիա Մեծ փողոց, 35։

671 8—26

Յ. ՄԱՏԹԷՕՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՓԱՅՏԷԼ ՀԱՆՁ
ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ՍՕՔԱՂԸ Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՆԱԶԱՆ ՁԵՒԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ *գեղեցիկ և հաստատուն*
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, *վաճառականական են*
ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐ, *խիստ մաքուր և ընտիր։*

Յաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ են են։

736

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ղ. Փ. ՉՕՊՈՒՐԵԱՆ
9 ՂԱԼԱԹԻԱ ՔՕՄԻՍԻՕՆ ԽԱՆԻՆ ԴԻՄԱՑ 9

Պրիւսսէլի 103րդ հանրածանօթ ու մեծաշահ վիճակահանութեան առաջին կարգը պիտի քաշուի յառաջիկայ յուլիս 2/14ին. ամբողջ մէկ մայր տոմսը 128 ղրշ. կէսը 64, քառորդը 32 ու մէկ ութերորդը 16 ղրուշ. ոսկեդրամ ըլլալով Մեծարգոյ գնորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է, որ փոքր գումարով մը 300,000, 200,000, 100,000, 80,000, 50,000 են մարեր շահել ու կարելիութիւնը անհրաժեշտ է։

Համբուրկի 292րդ ի 2րդ կարգի վիճակահանութիւնը նաեւ յուլիս 1/13 ին տեղի ունենալուն բաժանորդաց կը ծանուցուի որ տոմսերնին ժամանակին ստանան և թէ նորէն մասնակից ըլլալ փափաքողք ուղղակի դիմեն դրամատունս։

Նամակաց հասցէն է Ղ. Փ. Չօպուրեան Ղալաթիա, իսկ հեռագրաց՝ Չօպուրեան Ղալաթիա։

905

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Կը ճամբորդեն կը բանին Լիվերպուլ և Արեւելեան գիծ.

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ալճերիան	2500	Ֆլավիան	3700
Ասսիրիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլորեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արմէնիան	3700	Իթալիան	5500
Պավարեան	6000	Իսթրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէգհորն	2200
Գասթիլեան	800	Լիպուրնեան	2500
Ցայփրեան	2000	Լիզպոն	800
Տէլթա	700	Օփօրթօ	700
Էճիփշըն	3700	Փէրսիան	5800
Գրեշեան	3700	Վալենթիան	6800
Ալպրեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն։

Ապրանք մանրամասնութեանց համար դիմել
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.
Նաւատարք, Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվերպուլ

546

Գործակալութիւնք.
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Գ. Գ. Բարտէր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վալմըն և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ռիքօլ և ընկ.

ԻՍՊԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՍՊԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՕՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՖԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիա և Բարսելոնա գիծը կանոնաւորեալ բանող

Սանտոս, Տրաֆալգար և Պալմա անուն երեք շոգենաւերը յառաջիկայ յունիս 29ին Մարսիլիայէն և յուլիս 6ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնին։

Ապրանք և ուղեւոր կ'ընդունին։

Նաւալցքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

556

ԲԱՖԱՏԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԻՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերպուլ, Մէտիթէրանեան և Օտեսայի գիծ կանոնաւորեալ բանող

Անուանք	Թօնաժ	Նաւապետ
Այա Սոֆիա	3,000	Պէլ
Արգատիա	2,500	Ռօպէրց
Աքարթիա	2,500	Քուքսըն
Լազարինա	2,500	Օւէնս
Մասէտոնիա	3,500	Մորէլ
Բուլկէրիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնը օրինաւոր գներով վտահաբ կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներ և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հաստատութիւն կը սրտին ոսկեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՖԱԲԲ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալ

536

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերպուլ և Մէտիթէրանեան գիծը բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Քանարիա	1200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օզիրիս	3000
Օսմանլը	4000	Հէրաքլէս	300
Սեզոստրիս	3250	Բէրա	300
Թիպս	3250	Լօթոս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինթոս	800
Մարէոտիս	3250	Սեթի	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌՈՒԹՈՂ և ԸՆԿ.
Ռութոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերպուլ

541

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ամէն տասն օրը մէյ մը կը բանին Լիվերպուլ և Մէտիթէրանեան գիծ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եօրքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար։ Նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչեսթրի, Պրատֆորտի են են համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը։ Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հաստատաւորութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայէլ
փաշա խան Ղալաթիա

561

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվէրսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնաժ	Անուանք	Թօնաժ
Ալպանօ	2,000	Լէօնարտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարօտօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	3,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիպսօ	2,500	Օրանօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գաթօ	2,000	Ռաբիտօ	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասսօ	1,700
Տոմինօ	1,800	Ռինալտօ	2,800
Էրանօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Ֆլորա	2,600	Ռիպալտօ	3,200
Ֆալգոն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլորօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօզէթօ	3,500
Կալիլէօ	3,500	Սալերնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սարթօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	1,200	Սօրրէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	1,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիպէր	1,300
Հումպէր	1,300	Թօրլէսօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Վանտալ	3,600
Քէլլօ	2,300	Վէլէսքօ	1600
Քօլօ	2,200	Ուիլրօ	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Ամփոփումներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուին.
Ապրանք մանրամասնութեանց համար դիմել առ
Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ
խան Ղալաթիա

551

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 12 *Մայիս* (Ն. Տ.) 1887, *մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն*

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46		
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	7 2	7 31	...	...
Գում—գաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	7 11	7 40	...	...
Եէնի—գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	...	7 15	7 44	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	...	7 21	7 50	...	...
Եէտի—գուլէ	6 44	7	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 2	7 24	7 54	...	...
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 14	...	8 5	...	...
Այ Սթեֆանօ	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 34	...	7 24	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 32	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41	43	45		
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	6 2	...	...	...	...	...
Այ Սթեֆանօ	...	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 43	...	11 10	...	1 49	...	2 50	...	...	4 47	...	5 49	6 13	...	7 3	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 59	6 27	...	7 13	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 1	7 25	7 53	...	...
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	...	7 29	7 57	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	...	7 35	8 3	...	...
Գում—գաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 10	7 39	8 7	...	...
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 18	7 47	8 15	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջեւ բանող կառախմբաց մէջ միայն Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։

576